

III. Przegląd prawodawstwa

1. PRAWO ADMINISTRACYJNE

(od 1 stycznia do 31 grudnia 1933 r.)

Przegląd niniejszy stanowi dalszy ciąg przeglądu w tym samym przedmiocie, umieszczonego w ubiegłym roku w trzecim zeszycie „Ruchu”. Uwagi ogólne, zawarte we wstępie do tego przeglądu, mają znaczenie i dzisiaj i dlatego nie będę tu ich powtarzał. Przechodzę zatem bezpośrednio do właściwego przeglądu.

I.

W dziedzinie formalno - organizacyjnego prawa administracyjnego należy wymienić:

1. Ustawę z 14 marca 1933 r. o przedłużenie okresu urzędowania organów samorządowych na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego' (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 142). Przedłużenie nastąpiło do czasu ukonstytuowania się w gminach wiejskich i miejskich organów samorządowych, powołanych po wydaniu nowych przepisów wyborczych;

2. Ustawę z 14 marca 1933 r. w sprawie zmiany niektórych przepisów ustawy z dnia 30 lipca 1883 r. o ogólnym zarządzie kraju luz. U. R. P. Nr. 21, poz. 145);

3. Ustawę z 14 marca 1933 r. o likwidacji mienia byłych rosyjskich kas emerytalnych i przezorności (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 146);

4. Ustawę z 14 marca 1933 r. o likwidacji mienia kasy oszczędnościowo-zapomogowej pracowników T'owarzystwa Drogi Żelaznej Fabryczno-Łódzkiej (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 233);

5. Ustawę z 14 marca 1933 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 grudnia 1927 r. o godłach i barwach państwowych oraz o odznakach, chorągwiach i pieczęciach (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 246);

6. Ustawę z 24 marca 1933 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 lipca 1927 r. o izbach

przemysłowo-handlowych (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 210). Zmiany dotyczą przede wszystkim statutów służbowych i emerytalnych izb przemysłowo-handlowych;

7. Ustawę z 25 marca 1933 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 249);

8. Ustawę z 28 marca¹ 1933 r. o utworzeniu urzędów rozjemczych do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 253). Ustawa powołała do życia wojewódzkie urzędy rozjemcze do spraw majątkowych posiadaczy większych gospodarstw wiejskich oraz powiatowe urzędy rozjemcze do spraw majątkowych mniejszych gospodarstw wiejskich. Zadaniem urzędów rozjemczych jest ułatwienie zadłużonym gospodarstwom wiejskim wywiązanie się ze swych zobowiązań; stąd kompetencje ich są bardzo szerokie. Urząd rozjemczy może rozłożyć terminy spłaty długu na okres 7-mioletni, a w dziedzinie zobowiązań, pochodzących z tytułu umownych lub sądowych działów rodzinnych, względnie spadkowych na okres 12 letni. Orzeczenie urzędu rozjemczego jest zasadniczo ostateczne i podlega zaskarżeniu do sądu okręgowego jedynie w razie naruszenia istotnych przepisów postępowania lub przekroczenia właściwości;

9. Ustawę z 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 294). Z punktu widzenia formalnego znaczenie ustawy polega przede wszystkim na zunifikowaniu źródeł prawa o ustroju samorządu terytorjalnego. Zaznaczyć jednak należy, że unifikacja nie jest całkowita, gdyż ustawa utrzymuje w mocy część dotychczasowych przepisów,, zwłaszcza w dziedzinie powiatowych związków samorządowych oraz nie dotyczy wogóle samorządu wojewódzkiego. Z drugiej jednak strony ustawa upoważnia Prezydenta Rzeczypospolitej do ustalenia w okresie 2 lat od chwili wejścia w życie cyt. ustawy tekstów ustaw o ustroju samorządu, uzgadniających dotychczasowe ustawodawstwo w tej dziedzinie z ustawą niniejszą; przy wydawaniu odnośnych rozporządzeń Prezydent Rzeczypospolitej ma prawo czynić nawet zmiany w obowiązującym ustawodawstwie,, jakie uzna za niezbędne do jego skodyfikowania. Istnieje zatem możliwość całkowitej unifikacji źródeł prawa o ustroju samorządu terytorjalnego w drodze rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej.

10. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. o nadzwyczajnych Komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami, a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 604);

11. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. Prawo o notariacie (Dz. U. R. P. Nr. 84, poz. 609). Rozporządzenie między innymi powołuje do życia Izby notarialne, wyposażając je w osobowość prawną;

12. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. o zniesieniu państwowych urzędów pośrednictwa pracy i opieki nad wychodźcami (Dz. U. R. P. Nr. 84, poz. 621). Czynności zniesionych państwowych urzędów pośrednictwa pracy rozporządzenie przekazuje Funduszowi Bezrobocia oraz władzom administracji ogólnej;

13. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. o wydawaniu Dziennika Taryf pocztowych, teletechnicznych i radjokomunikacyjnych (Dz. U. R. P. Nr. 84, poz. 622);

14. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu przymusowym w administracji (Dz. U. R. P. Nr. 84, poz. 624);

15. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. o zespoleniu urzędów ziemskich z władzami administracji ogólnej i organizacji komisji ziemskich (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 635). Sprawy administracji reform rolnych rozporządzenie włączyło do zakresu działania wojewodów i starostów; urzędy wojewódzkie będą również załatwiały sprawy funduszu obrotowego reformy rolnej. Rozporządzenie to powołuje nadto do życia Główną Komisję Ziemską przy Ministrze Rolnictwa i Reform Rolnych oraz wojewódzkie komisje ziemskie, orzekające w sprawach przekazanych przez właściwe ustawy;

16. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. o izbach rzemieślniczych i ich związku (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 638). Rozporządzenie to dało nowe zasady organizacyjne Izdom Rzemieślniczym oraz powołało do życia wspólną organizację pod nazwą „Związek Izb Rzemieślniczych Rzeczypospolitej Polskiej”. Z dniem wejścia w życie cyt. rozporządzenia straciły moc obowiązującą odnośne przepisy rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym;

17. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. w sprawie regulowania stosunków w hutnictwie żelaznem i innych metali (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 647).

Na obszarze Województwa Śląskiego:

1. Ustawę z 17 maja 1933 r. w sprawie upoważnienia Śląskiej Rady Wojewódzkiej do zaciągania pożyczek z Funduszu Pracy (Dz. U. Śl. Nr. 14, poz. 25);

2. Ustawę z 22 grudnia 1933 r. zmieniającą ustawę z dnia 17 maja 1933 r. w sprawie upoważnienia Śląskiej Rady Wojewódzkiej do zaciągania pożyczek z Funduszu Pracy (Dz. U. Śl. Nr. 29, poz. 61);

3. Ustawę z 19 czerwca 1933 r. o wyrażeniu zgody Sejmu Śląskiego na wejście w życie na obszarze Górnośląskiej części Województwa Śląskiego ustawy z dnia 15 lipca 1925 r. o mierniczych przysięgłych (Dz. U. Śl. Nr. 16, poz. 34);

4. Ustawę z 19 czerwca 1933 r. w sprawie granic powiatów lublinieckiego i tarnogórskiego (Dz. U. Śl. Nr. 17, poz. 40);

5. Ustawę z 22 grudnia 1933 r. w sprawie przedłużenia okresu wyborczego wydziałów gminnych, rad gminnych i rad miejskich (Dz. U. Śl. Nr. 29, poz. 57);

6. Ustawę z 22 grudnia 1933 r. w sprawie zmiany nazwy gminy „Roździeń-Szopienice” na „Szopienice” (Dz. U. Śl. Nr. 30, poz. 64).

II.

W dziedzinie materialnego prawa administracyjnego wymienić należy:

a) Z dziedziny administracji stosunków osobistych:

1. Ustawę z 25 marca 1933 r. o orderze wojennym „Virtuti Militari” (Dz. U. R. P. Nr. 33, poz. 285);

2. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 marca 1928 r. o ustanowieniu Krzyża Zasługi za Dzielność (Dz. U. R. P. Nr. 84, poz. 631);

b) Z dziedziny służby publicznej:

1. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 28 października 1933 r. w sprawie zmiany ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie publicznej (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 661); zawiera drobne zmiany;

2. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 663). Rozporządzenie ustanawia 12 grup uposażenia, upoważniając Radę Ministrów do ustalenia zasad za-

szeregowania funkcjonariuszów państwowych, pozostających na służbie do poszczególnych grup uposażenia. Weszło w życie 1 lutego 1934 r.;

3. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 28 października 1933 r. o uposażeniu wojska (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 664);

4. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 28 października 1933 r. o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnym i administracyjnym oraz prokuratorów (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 665);

5. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 28 października 1933 r. o uposażeniu oficerów i szeregowych Policji Państwowej i Straży Granicznej (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 666);

6. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 28 października 1933 r. o uposażeniu członków zarządu i pracowników związków samorządowych (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 667);

7. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 28 października 1933 r. o zmianie ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 668). Na pokrycie świadczeń, przewidzianych ustawą o zaopatrzeniu emerytalnym na rzecz funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych mianowanych po dniu 31 stycznia 1934 r. rozporządzenie tworzy ze składek emerytalnych Państwowy Zakład Emerytalny, jako instytucję prawa publicznego, posiadającą osobowość prawną. Rada Ministrów może rozszerzyć zakres działalności Państwowego Zakładu Emerytalnego również na inne kategorie funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych.

Na obszarze Województwa Śląskiego:

1. Ustawę z dnia 16 lutego 1933 r. w sprawie zaliczenia czasu służby publicznej i pracy zawodowej do lat służby tudzież do wysługi emerytalnej urzędników i niższych funkcjonariuszów Biura Sejmu Śląskiego (Dz. U. Śl. Nr. 4., poz. 6);

2. Ustawę z 29 marca 1933 r. w sprawie zalegalizowania nadpłaconych do dnia 30 kwietnia 1932 r. przez Skarb Śląski i związki komunalne uposażeń i dodatków inspektorom, dyrektorom i kierownikom szkół (Dz. U. Śl. Nr. 8, poz. 15);

3. Ustawę z 23 marca 1933 r. w sprawie zmiany niektórych postanowień ustawy z dnia 8 lipca 1925 r. (Dz. U. Śl. Nr. 11, poz. 28) w przedmiocie uposażenia funkcjonariuszów województwa śląskiego tudzież funkcjonariuszów związków komunalnych (Dz. U. Śl. Nr. 9, poz. 18),

4. Ustawę z 17 maja 1933 r. w sprawie uposażenia śląskich funkcjonariuszów związków komunalnych w Województwie Śląskiem (üz. U. Śl. Nr. 15, poz. 23).

c) Z dziedziny bezpieczeństwa publicznego:

1. Ustawę z 15 marca 1933 r. o zbiórkach publicznych (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 162);

2. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. Prawo o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 632);

3. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 28 października 1933 r. o służbie w Policji Województwa Śląskiego (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 662).

Na obszarze Województwa Śląskiego:

1. Ustawę z 16 lutego 1933 r. o wyrażeniu zgody na wejście w życie na obszarze Województwa Śląskiego przepisów o handlu bronią, amunicją i materiałami wybuchowymi, objętych rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 roku zawierającym prawo o broni, amunicji i materiałach wybuchowych (Dz. U. Śl. Nr. 4, poz. 7).

d) Z dziedziny administracji szkolnej:

1. Ustawę z 25 stycznia 1933 r. o zniesieniu kar cielesnych w szkołach na obszarze b. zaboru pruskiego (Dz. U. R. P. Nr. 9, poz. 54). Ustawa uchyliła przestarzałe przepisy pruskie z r. 1845 o stosowaniu w szkołach elementarnych kar cielesnych;

2. Ustawę z 18 marca 1933 r. o państwowych stypendjach oraz innych formach pomocy dla młodzieży szkół wyższych (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 207). Ustawa normuje sprawy stypendjów akademickich w sposób nieco odmienny niż dotychczasowa ustawa z 30 października 1923 r., która utraciła moc obowiązującą z chwilą wejścia w życie ustawy z 18 marca 1933 r.;

3. Ustawę z 18 czerwca 1933 r. o przedłużeniu terminów składania niektórych egzaminów w szkołach akademickich (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 208),

4. Ustawę z 15 marca 1933 r. o szkołach akademickich (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 247). Nowa ustawa o szkołach akademickich, wychodząc ze słusznej zasady napoleońskiej „*délibérer peut-être le fait des plusieurs, mais agir est le fait d'un seul*”, wzmacnia stanowisko rektora wobec senatu akademickiego, oraz dziekana wobec rady wydziałowej. Dodać nadto należy, że również rady wydziałowe uniezależnione zostały w znacznym stopniu od senatów;

5. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 4 lipca 1933 r. o organizacji obwodowych władz szkolnych ((Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 389). Dla celów administracji w zakresie wychowania przedszkolnego i szkolnictwa powszechnego oraz w zakresie opieki nad oświatą pozaszkolną dzieli się okręgi szkolne na obwody szkolne, obejmujące jeden lub więcej powiatów administracji ogólnej. Na czele obwodu szkolnego stoi inspektor szkolny;

6. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 4 lipca 1933 r. w sprawie uchylenia przepisów o zwrocie opłat szkolnych (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 390);

7. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. o kwalifikacjach zawodowych wychowawczyń przedszkoli (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 645);

8. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 28 października 1933 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 lutego 1928 r. o stosunku służbowym profesorów państwowych szkół akademickich i pomocniczych sił naukowych tych szkół (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 659).

9. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 28 października 1933 r. w sprawie zmiany ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli i rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 660).

Na obszarze Województwa Śląskiego:

1. Ustawę z 10 marca 1933 r. w sprawie wymiaru uposażenia nauczycieli Województwa Śląskiego opłaconych ze Skarbu Śląskiego i nauczycieli Związków Komunalnych, czynnych przed dniem 1 października 1923 roku w Górnośląskiej części Województwa Śląskiego (Iz. U. Śl. Nr. 12, poz. 21).

e) Z dziedziny kultury i sztuki:

1. Ustawę z 25 stycznia 1933 r. o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o opiece nad zabytkami (Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 62). Ustawa wprowadza opłaty stemplowe za zezwolenie na wywóz zabytków na stałe poza granice Państwa;

2. Ustawę z 28 marca 1933 r. o opiece nad muzeami publicznymi (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 279).

f) Z administracji wojskowej i marynarki wojennej:

1. Ustawę z 15 lutego 1933 r. o poborze rekruta w 1933J r. (Dz. U. R. P. Nr. 17, poz. 112);
2. Ustawę z 17 marca 1933 r. w sprawie zmiany ustawy z dnia 2 kwietnia 1925 r. o potrąceniach z uposażenia osób wojskowych oraz funkcjonariuszów państwowych w administracji wojskowej (Dz. U. R. P. Nr. 30, poz. 258);
3. Ustawę z 17 marca 1933 r. o zmianie ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 261). Zmiany dotyczą plac osób wojskowych, powołanych na ćwiczenia;
4. Ustawę z 17 marca 1933 r. o zmianie ustawy z 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 299); ustawa zawiera długi szereg zmian poszczególnych artykułów;
5. Ustawę z 28 marca 1933 r. o grobach i cmentarzach wojennych (Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 311);
6. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 2 sierpnia 1933 r. w sprawie zmiany statutu oficerskich sądów honorowych (Dz. U. R. P. Nr. 61, poz. 456).

g) Z administracji sanitarnej:

1. Ustawę z 18 marca 1933 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 226);
2. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o położnych (Dz. U. R. P. Nr. 84, poz. 628);
3. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10 czerwca 1927 r. o wykonywaniu praktyki dentystycznej (Dz. U. R. P. Nr. 84, poz. 629);
4. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. o rozciągnięciu na obszar górnośląskiej części Województwa Śląskiego mocy obowiązującej ustawy z dnia 19 lipca 1919 r. o przymusowym szczepieniu ochronnym przeciwko ospie (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 650).

h) Z administracji społecznej:

1. Ustawę z 16 marca 1933 r. o Funduszu Pracy (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 163), która stworzyła podstawy dla nowej formy roz-

wiązywania zagadnień, wynikających z klęski bezrobocia. Fundusz ten ma na celu dostarczenie pracy lub środków utrzymania osobom, pozbawionym pracy, a nie posiadającym innych środków do życia, przede wszystkim drogą uruchomienia gospodarczo uzasadnionych robót publicznych lub robót o znaczeniu publicznym. Środki finansowe Fundusz Pracy czerpie: z opłat, przewidzianych w art. 15 do 26 cyt. ustawy; z wpływów z zaległości podatkowych, uiszczanych w naturze; z wpłat związków komunalnych; z dotacji Skarbu Państwa; z darów, zapisów i ofiar. Fundusz jest osobą prawną; organami Funduszu są: Prezes, Komitet Naczelny, Dyrekcja i Komitety lokalne. Zwierzchni nadzór sprawuje Prezes Rady Ministrów;

2. Ustawę z 18 marca 1933 r. o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 kwietnia 1931 r. w sprawie uregulowania roszczeń obywateli polskich do niemieckich zakładów ubezpieczeń z tytułu umów ubezpieczeń na życie, wymienionych w art. 21 polsko-niemieckiego układu waloryzacyjnego z dnia 5 lipca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 20, poz. 169);

3. Ustawę z 22 marca 1933 r. w sprawie zapewnienia czasowych mieszkań i pomieszczeń dla zwolnionych robotników rolnych (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 170);

4. Ustawę z 25 marca 1933 r. o zmianie moratorium mieszkaniowego dla bezrobotnych (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 174);

5. Ustawę z 22 marca 1933 r. sprawie zmian w ustawie z dnia 13 grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 227); ustawa wprowadziła 48 godzinny tydzień pracy, znosząc t. zw. angielskie soboty;

6. Ustawę z 22 marca 1933 r. w sprawie zmian w ustawie z dnia 16 maja 1922 r. o urlopiach dla pracowników zatrudnionych w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 228);

7. Ustawę z 22 marca 1933 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 229). Ustawa zawiera cały szereg zmian w dziedzinie składek ubezpieczeniowych i zasiłków;

8. Ustawa z 22 marca 1933 r. o przeznaczeniu wpływów z kar pieniężnych na akcję kulturalno-oświatową i opiekuńczą na rzecz robotników (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 274);

9. Ustawa z 28 marca 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 396). Ustawa ta, zwana nieoficjalnie scaleniową, dąży do scalenia z jednej strony form organizacyjnych, z drugiej strony — działalności licznych rodzajów ubezpieczeń

społecznych, istniejących i działających dotychczas całkiem niezależnie od siebie. Zaznaczyć jednak należy, że ustawa nie przeprowadza całkowitego scalenia wszystkich rodzajów ubezpieczeń społecznych, scalając jedynie w jednej organizacji wymiar i pobór składek oraz wypłatę świadczeń dla wszystkich rodzajów ubezpieczeń społecznych. W celu wykonywania ubezpieczenia, określonego ustawą niniejszą t. j. ubezpieczenia na wypadek choroby i macierzyństwa, na wypadek niezdolności do zarobkowania lub śmierci osoby ubezpieczonej, wskutek wypadku w zatrudnieniu lub choroby zawodowej, wreszcie wskutek wszelkich przyczyn, jak również ubezpieczenia, określonego rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z 24 listopada 1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr. 106, poz. 911), ustawa powołuje do życia następujące instytucje: 1. Ubezpieczalnię społeczne; 2. Zakłady ubezpieczeń społecznych, a mianowicie: a) Zakład Ubezpieczeń na Wypadek Choroby, b) Zakład Ubezpieczenia od Wypadków c) Zakład Ubezpieczenia Emerytalnego Robotników, d) Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych; 3. Izbę Ubezpieczeń Społecznych, której członkami są Ubezpieczalnie Społeczne i zakłady ubezpieczeń społecznych. Ustawa weszła w życie z dniem 1 stycznia 1934 r. W praktycznem wykonaniu nasuwa dzisiaj niestety bardzo dużo trudności;

10. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. o kosztach nadzoru nad zakładami ubezpieczeń (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 643);

11. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. o sposobie uregulowania zaległych kosztów leczenia ubogich chorych i kosztów opieki społecznej (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 644);

12. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. o pracy robotników portowych w Gdyni (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 646);

13. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. w sprawie zmiany ustawy z 18 lipca 1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 649);

14. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 28 października 1933 r. w sprawie zmiany ustawy o zaopatrzeniu inwalidzkim (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 669);

Na obszarze Województwa Śląskiego:

1. Ustawę z 19 kwietnia 1933 r. o wyrażeniu zgody Sejmu Śląskiego na wejście w życie na obszarze cieszyńskiej części Woje-

wództwa Śląskiego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. w sprawie zmiany niektórych przepisów prawnych, dotyczących ubezpieczenia w bractwach górniczych (Dz. U. Śl. Nr. 13, poz. 24);

2. Ustawę z 17 maja 1933 r. w sprawie zniesienia mocy obowiązującej ustawy z dnia 27 listopada 1922 r. w przedmiocie zmian w 'kwotach pieniężnych w ubezpieczeniu społecznem (Dz. U. Si, Nr. 16, poz. 33).

i) Z prawa budowlanego:

1. Ustawę z 15 lutego 1933 r. o kierowaniu robotami budowlanymi i sporządzaniu projektów (planów) tych robót na obszarze m. Gdyni (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 108);

2. Ustawę z 24 marca 1933 r. o ulgach dla nowowznoszonych budowli (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 173);

3. Ustawę z 24 marca 1933 r. o wyłączeniu terenów budowlanych z pod działania przepisów o przebudowie ustroju rolnego (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 230).

j) Z prawa komunikacyjnego:

1. Ustawę z 14 marca 1933 r. o budowie normalno-torowej kolei Warszawa—Radom (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 144);

2. Ustawę z 29 marca 1933 r. zmieniającą ustawę z 3 lutego 1931 r. o Państwowym Funduszu Drogowym (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 254); ustawa zawiera całą litanję zmian w dziedzinie opłat od różnych środków lokomocji;

3. Ustawę z 25 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustawy z dnia 10 grudnia 1920 r. o, budowie i utrzymaniu dróg publicznych w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 276);

4. Ustawę z 22 marca 1933 r. o zarobkowym przewozie osób pojazdami mechanicznymi w obrębie gminy miejskiej (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 273). Zarobkowe trudnienie się przewozem osób pojazdem mechanicznym ustawa uzależnia od uzyskania koncesji;

5. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. w sprawie zmiany ustawy z dnia 14 marca 1932 r. o zarobkowym przewozie osób i towarów pojazdami mechanicznymi oraz ustawy z dnia 22 marca 1933 r. o zarobkowym przewozie osób pojazdami mechanicznymi w obrębie gminy miejskiej (Dz. U. R. P. Nr. 84, poz. 619);

6. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. w sprawie przekształcenia Państwowej Rady Kolejowej na Państwową Radę Komunikacyjną (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 637).

Na obszarze Województwa Śląskiego:

1. Ustawę z 9 stycznia 1933 r. o budowie i utrzymaniu dróg publicznych w Województwie Śląskiem (Dz. U. Śl. Nr. 3, poz. 3);
2. Ustawę z 12 grudnia 1933 r. o przepisach porządkowych na drogach publicznych w Województwie Śląskiem (Dz. U. Śl. Nr. 28, poz. 54);
3. Ustawę z 17 maja 1933 r. w sprawie zmiany ustawy z dnia 30 marca 1931 r. o Wojewódzkim Funduszu Drogowym (Dz. U. Śl. Nr. 15, poz. 30);
4. Ustawę z 17 maja 1933 r. w sprawie zmiany budżetu Wojewódzkiego Funduszu Drogowego na rok 1933/34 (Dz. U. Śl. Nr. 15, poz. 31);
5. Ustawę z 12 grudnia 1933 r. o budowie kolei lokalnej normalno-torowej Rybnik—Żory—Pszczyna (Dz. U. Śl. Nr. 28, poz. 55).

k) Z administracji rolniczej:

1. Ustawę z 17 marca 1933 r. w sprawie ogłoszenia na rok 1933 wykazu imiennego gruntów, podlegających przymusowemu wykupowi (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 150);
2. Ustawę z 18 marca 1933 r. w sprawie zmian w ustawie z dn. 31 lipca 1923 r. o scaleniu gruntów (Dz. Li. R. P. Nr. 22, poz. 167); zmianom uległy przepisy dotyczące zwolnień od podatku gruntowego osad, objętych postępowaniem scaleniowym lub powstałych w wyniku scalenia;
3. Ustawę z 28 marca 1933 r. o wstrzymaniu eksmisji dzierżawców gruntów, zajętych pod budynki i położonych w obrębie wsi i osad na obszarze sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie (Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 187);
4. Ustawę z 28 marca 1933 r. w sprawie zmian w ustawie z dnia 18 marca 1932 r. o wykupie gruntów, podlegających ustawie w przedmiocie ochrony drobnych dzierżawców rolnych (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 236);
5. Ustawę z 28 marca 1933 r. o wynagrodzeniu za nieruchomości ziemskie, wypłacanem na podstawie ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 265);
6. Ustawę z 28 marca 1933 r. o konwersji niektórych pożyczek w listach zastawnych Państwowego Banku Rolnego i niektórych zobowiązań wobec Skarbu Państwa na pożyczki z części kredytowej Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 266);
7. Ustawę z 28 marca 1933 r. o zmianie ustawy z dnia 20 czerwca 1924 r. w sprawie uwłaszczenia b. czynszowników, b. wol-

nych ludzi i długoletnich dzierżawców w województwach: nowogrodzkim, poleskim, wolińskim, wileńskim oraz w powiatach: grodzieńskim, wołkowyskim, bielskim, białostockim i sokólskim województwa białostockiego (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 268);

8. Ustawę z 29 marca 1933 r. w sprawie zmian w ustawie z dn. 12 marca 1932 r. o ułatwieniu spłaty uciążliwych zobowiązań, obciążających gospodarstwa rolne i w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 sierpnia 1932 r. o segregacji wierzytelności na nieruchomościach ziemskich, parcelowanych w celu spłaty uciążliwych zobowiązań (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 271);

9. Ustawę z 18 marca 1933 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o zagospodarowaniu lasów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 272);

10. Ustawę z 28 marca 1933 r. w sprawie zmiany ustawy z dn. 18 marca 1932 r. o uregulowaniu prawa własności gruntów oddanych w drodze parcelacji w posiadanie nabywców na obszarze województw centralnych i wschodnich (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 278);

11. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 czerwca 1928 r. o przeprowadzaniu melioracji przy dokonywanej przez urzędy ziemskie przebudowie ustroju rolnego (Dz. U. R. P. Nr. 84, poz. 620); rozporządzenie zawiera szereg szczegółowych zmian.

Na obszarze Województwa Śląskiego:

1. Ustawę z 16 lutego 1933 r. o ochronie lasów niestanowiących własności Państwa (Dz. U. Śl. Nr. 5, poz. 9);

2. Ustawę z 22 grudnia 1933 r. o rybołówstwie (Dz. U. Śl. Nr. 30, poz. 62).

1) Z administracji przemysłowej:

1. Ustawę z 24 marca 1933 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 209); ustawa zawiera normy, regulujące kwestję przymusowych cechów rzemieślniczych na obszarze Województwa Śląskiego;

2. Ustawę z 24 marca 1933 r. o nadzorze nad zbiornikami pod ciśnieniem (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 234);

3. Ustawę z 29 marca 1933 r. o rzeźniach z prawem wyłączności (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 280).

Na obszarze Województwa Śląskiego:

1. Ustawę z 17 maja 1933 r. o wyrażeniu zgody na wejście w życie na obszarze Województwa Śląskiego rozporządzenia Pre-

zydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 lipca 1927 r. o izbach przemysłowo-handlowych (Dz. U. Śl. Nr. 15, poz. 26);

2. Ustawę z 17 maja 1933 r. o wyrażeniu zgody na wejście w życie na obszarze Województwa Śląskiego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. Śl. Nr. 15, poz. 27);

3. Ustawę z 19 czerwca 1933 r. w sprawie wyrażenia przez Sejm Śląski zgody na wejście w życie na obszarze Województwa Śląskiego ustawy z dnia 15 marca 1932 r. o koncesjonowaniu przedsiębiorstw wyrobu kwasu azotowego (Dz. U. Śl. Nr. 16, poz. 35);

4. Ustawę z 19 czerwca 1933 r. o kwalifikacjach zawodowych osób, trudniących się samodzielnie kuciem koni (Dz. U. Śl. Nr. 17, poz. 39);

5. Ustawę z 22 grudnia 1933 r. o wyrażeniu przez Sejm Śląski zgody na wejście w życie na obszarze górnośląskiej części Województwa Śląskiego ustawy z dnia 31 maja 1921 r. o nadzorze nad kotłami parowymi (Dz. U. Śl. Nr. 29, poz. 58);

6. Ustawę z 12 grudnia 1933 r. o wyrażeniu przez Sejm Śląski zgody na wejście w życie na obszarze Województwa Śląskiego ustawy z dnia 24 marca 1933 r. o nadzorze nad zbiornikami pod ciśnieniem (Dz. U. Śl. Nr. 22, poz. 59).

4) Z dziedziny administracji gospodarczej:

1. Ustawę z 25 stycznia 1933 r. o obciążeniu nieruchomości państwowej Nr. hip. 1720 w Warszawie służebnością widoku i światła na rzecz sąsiedniej nieruchomości (Dz. U. R. P. Nr. 12, poz. 78);

2. Ustawę z 15 lutego 1933 r. o zamianie parcel, będących własnością Skarbu Państwa, położonych w Gdańsku, na parcele należące do Wolnego Miasta Gdańska (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 103);

3. Ustawę z 15 lutego 1933 r. o sprzedaży gruntu państwowego w gminie Młociny w powiecie warszawskim (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 119);

4. Ustawę z 15 lutego 1933 r. o zamianie gruntów państwowych na grunty gminne w Poznaniu (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 136);

5. Ustawę z 8 marca 1933 r. o sprzedaży i zamianie nieruchomości państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 137);

6. Ustawę z 8 marca 1933 r. o przekazaniu na własność Stowarzyszenia „Polski Czerwony Krzyż” niektórych nieruchomości państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 138);

7. Ustawę z 14 marca 1933 r. o zamianie gruntów państwowych w Poznaniu (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 148);

8. Ustawę z 14 marca 1933 r. o odstąpieniu gminie miasta Gdyni na własność gruntów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 149);

9. Ustawę z 25 marca 1933 r. o sprzedaży części nieruchomości w Hadze, stanowiącej własność Państwa Polskiego (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 212);

10. Ustawę z 18 marca 1933 r. w sprawie sprzedaży, zamiany i bezpłatnego odstąpienia niektórych nieruchomości państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 263);

11. Ustawę z 25 marca 1933 r. o oddaniu niektórych gruntów, przejętych na własność Państwa (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 264);

12. Ustawę z 29 marca 1933 r. o sprzedaży, zamianie, odstąpieniu i obciążeniu niektórych nieruchomości państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 312);

13. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. o sprzedaży i obciążeniu niektórych gruntów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 652);

14. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. o zamianie gruntów państwowych w Busku (Dz. U. R. P. Nr. 85, roz. 653);

15. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. o zbyciu i zamianie niektórych gruntów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 654);

16. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. w sprawie sprzedaży i zamiany niektórych nieruchomości państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 655);

17. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. o odstąpieniu gruntów państwowych w Bydgoszczy (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 656);

18. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. o sprzedaży fabryki suchej destylacji drewna w Hajnówce, w powiecie bielskim, województwie białostockim (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 651);

19. Ustawę z 28 marca 1933 r. o wynagrodzenie za nieruchomości ziemskie, przejęte na własność Państwa z mocy ustawy z dn. 17 grudnia 1920 r. o przejęciu na własność Państwa ziemi w niektórych powiatach Rzeczypospolitej (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 277);

20. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. w sprawie rozrachunku Skarbu Państwa z państwowymi instytucjami kredytowymi z tytułu papierów wartościowych w walutach obcych (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 640);

21. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. o rozrachunku pomiędzy Skarbem Państwa, a Bankiem Gospodarstwa Krajowego (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 641);

22. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 28 października 1933 r. o przejmowaniu na własność Państwa gruntów za niektóre należności pieniężne (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 658);

23. Ustawę z 18 marca 1933 r. uzupełniającą i zmieniającą niektóre postanowienia ustawy z dnia 6 maja 1924 r. o pomocy państwowej na odbudowę budynków, zniszczonych lub uszkodzonych wskutek działań wojennych (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 206);

24. Ustawę z 24 marca 1933 r. o ułatwieniach dla instytucji kredytowych, przyznających dłużnikom ulgi w zakresie wierzytelności rolniczych (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 211). Ustawa upoważnia Ministra Skarbu do udzielania pomocy finansowej wymienionym w niej instytucjom kredytowym, pod warunkiem, że te instytucje zawrą z dłużnikami układy w sprawie rozłożenia spłat i obniżenia oprocentowania wierzytelności rolniczych; na cel ten ustawa przeznaczą 75 milionów zł. Ponadto ustawa upoważnia Ministra Skarbu do założenia „Banku Akceptacyjnego”, którego zadaniem będzie udzielanie kredytu akceptacyjnego;

25. Ustawę z 29 marca 1933 o ulgach w zakresie oprocentowania i terminów spłaty wierzytelności hipotecznych (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 213);

26. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 9 października 1933 r. w sprawie przeznaczenia mienia b. rosyjskich państwowych Banków Ziemskich: Włościańskiego i Szlacheckiego (Dz. U. R. P. Nr. 79, poz. 559). Mienie to przeznaczono na rzecz części kredytowej Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej;

27. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. w sprawie zlikwidowania należności wobec koncernu W. A. Harrimana i S-ki (Dz. U. R. P. Nr. 84, poz. 618);

28. Ustawę z 15 lutego 1933 r. o dostawach i robotach na rzecz Skarbu Państwa, samorządu oraz instytucji prawa publicznego (Dz. U. R. P. Nr. 19, poz. 127). Ustawa przewiduje wydanie przez Radę Ministrów rozporządzeń, normujących sposoby i warunki udzielania zamówień na dostawy i roboty, oraz przyjmowanie dokonanych dostaw i robót dla Skarbu Państwa, samorządu terytorialnego i innych instytucji prawa publicznego. Rozporządzenia te określają również termin utraty mocy obowiązującej dotychczasowych w tym przedmiocie przepisów prawnych;

29. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 23 września 1933 r. w sprawie elektryfikacji wężła kolejowego warszawskiego oraz zaciągnięcia kredytu zagranicznego na cele tej elektryfikacji (Dz. U. R. P. Nr. 72, poz. 531);

30. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. o popieraniu elektryfikacji (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 633);

31. Ustawę z 14 marca 1933 r. o dodatkowych kredytach na rok 1931/32 (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 139);

32. Ustawę z 14 marca 1933 r. o dodatkowych kredytach na rok 1932/33 (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 140);

33. Ustawę z 24 marca 1933 r. o zatwierdzeniu zmian statutu Banku Polskiego (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 171); tekst zmienionych artykułów podano jako załącznik, stanowiący integralną część cyt. ustawy;

34. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 4 lipca 1933 r. o ustaleniu sumy listów zastawnych, podlegających umorzeniu w latach 1933 i 1934 (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 391);

35. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 9 października 1933 r. o częściowej zmianie ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. w przedmiocie uregulowania stosunków celnych (Dz. U. R. P. Nr. 78, poz. 554);

36. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. o prawie celnem (Dz. U. R. P. Nr. 84, poz. 610);

37. Ustawę z 24 marca 1933 r. o wypuszczeniu biletów skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 172). Ustawa upoważnia Ministra Skarbu do wypuszczenia biletów skarbowych w serjach, z terminami płatności, nie dłuższymi niż jeden rok; ogólna suma jednocześnie znajdujących się w obiegu biletów skarbowych nie może przekraczać 200.0*00.000 zł;

38. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 5 września 1933 r. o wypuszczeniu pożyczki wewnętrznej (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 503): Rozporządzenie upoważnia Ministra Skarbu do wypuszczenia 6% pożyczki wewnętrznej w nominalnej wysokości 120 milionów złotych w zlocie w obligacjach imiennych;

39. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. o podwyższeniu emisji pożyczki wewnętrznej (Dz. U. R. P. Nr. 84, poz. 611) do 350 milionów złotych;

40. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 lipca 1932 r. o monopolu spirytuso-

wym, opodatkowaniu kwasu octowego i drożdży oraz sprzedaży napojów alkoholowych (Dz. U. R. P. Nr. 84, poz. 615);

41. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. o sprzedaży soli (Dz. U. R. P. Nr. 84, poz. 616);

42. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. o sprzedaży wyrobów tytoniowych (Dz. U. R. P. Nr. 84, poz. 617);

43. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. w sprawie uregulowania obrotu zwierzętami gospodarskimi i drobiem oraz obrotu hurtowego mięsem (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 639);

44. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. o Funduszu Inwestycyjnym (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 636). W ramach organizacyjnych Funduszu Pracy rozporządzenie powołało do życia Fundusz Inwestycyjny, posiadający odrębną osobowość prawną, a przeznaczony do sfinansowania celowych z punktu widzenia państwowego inwestycji;

45. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. w sprawie przewozu towarów w stosunkach między Polską a Austrią na zasadzie największego uprzywilejowania w myśl art. 13 i 15 polsko-austriackiej konwencji handlowej (Dz. U. R. P. Nr. 84, poz. 627);

46. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. zmieniające ustawę o ochronie lokatorów (Dz. U. R. P. Nr. 84, poz. 625);

47) Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. o zmianie niektórych postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 maja 1927 r. o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 648); rozporządzenie zawiera długą listę szczegółowych i drobiazgowych zmian.

Na obszarze Województwa Śląskiego:

1. Ustawę z 23 marca 1933 r. o sprzedaży nieruchomości Skarbu Śląskiego w kolonjach robotniczych (Dz. U. Śl. Nr. 9, poz. 17);

2. Ustawę z 17 maja 1933 r. w sprawie sprzedaży nieruchomości Skarbu Śląskiego w Skoczowie (Dz. U. Śl. Nr. 15, poz. 29);

3. Ustawę z 22 grudnia 1933 r. o zamianie i sprzedaży niektórych gruntów Skarbu Śląskiego w Katowicach i Siemianowicach Śląskich (Dz. U. Śl. Nr. 30, poz. 63);

4. Ustawę z 12 grudnia 1933 r. o oddawaniu gruntów Skarbu Śląskiego związkom samorządowym pod publiczne drogi, ulice i place (Dz. U. Śl. Nr. 29, poz. 69);

5. Ustawą z 14 listopada 1932 r. o wyrażeniu zgody na wejście w życie na obszarze Województwa Śląskiego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 listopada 1930 r. zawierającego prawo górnicze (Dz. U. Śl. Nr. 1, poz. 1);

6. Ustawę z 12 stycznia 1933 r. zmieniającą art. 5 ustawy z dn. 28 lutego 1928 r. w sprawie upoważnienia Śląskiej Rady Wojewódzkiej do zaciągnięcia pożyczki na cele inwestycyjne (Dz. U. śl. Nr. 2, poz. 2);*

7. Ustawę z 23 marca 1933 r. w sprawie zmiany niektórych postanowień ustawy z dnia 14 kwietnia 1924 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych w Województwie Śląskiem (Dz. U. Śl. Nr. 9, poz. 16);

3. Ustawę z 19 czerwca 1933 r. o zasadach gospodarki związków komunalnych oraz o egzekucji roszczeń pieniężnych do związków komunalnych z tytułów prywatno-prawnych (Dz. U. Śl. Nr. 17, poz. 37);

9. Ustawę z 19 czerwca 1933 r. w sprawie zmiany ustawy z dn. 8 lutego 1928 r. o Śląskim Funduszu Gospodarczym (Dz. U. Śl. Nr. 17, poz. 38).
Dr. Stanisław Paczyński (Wilno).

2. PRAWO SKARBOWE

(od 1 kwietnia da 31 grudnia 1933 *)

I.

Budżet.

W okresie sprawozdawczym nie ogłoszono prawie żadnych przepisów formalnych, dotyczących państwowej gospodarki budżetowej. Wymienić należy tu art. 7 R. P. R. z dn. 28. X. 1933 o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych (Dz. U. 86/663), przewidujący na wypłatę zasiłków i nagród pieniężnych dla funkcjonarjuszów państwowych, wstawianie co roku odpowiednich kwot do preliminarza budżetowego. Również wstawiane będą do preliminarza budżetowego specjalne kwoty dla funkcjonarjuszów państwowych, utrzymujących licznieszą rodzinę. Przepisy powyższe dotyczą także wojska, sędziów i prokuratorów oraz oficerów i szeregowych Policji Państwowej i Straży Granicznej (R. P. R. z dn. 28. X. 1933 Dz. U. 86/664—666). Pozatem przytoczyć należy tu jeszcze art. 11 ustawy z dn. 18. III. 1933 (Dz. U. 25/207), postanawiający wnoszenie corocznie przez Rząd do budżetu państwowego odpowied-

nie) Dz. U. 1933 nr. 24—103.

nich sum przeznaczonych na pomoc doraźną dla studentów oraz na akcję subwencyjną dla instytucji pomocy młodzieży szkół wyższych.

Zasadnicze znaczenie dla całości gospodarki państwowej posiadała ustawa z dn. 25 III. 1933 (Dz. U. 29/249), upoważniająca Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy do dnia, na który zostanie zwołany Sejm na najbliższą sesję zwyczajną, w zakresie ustawodawstwa państwowego, z ograniczeniem, zawartem w art. 44 ust. 6 Konstytucji (t. j. z wyłączeniem zmiany samej Konstytucji).

Skarbowości komunalnej dotyczą niektóre przepisy ustawy z dn. 23. III. 1933 o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego (Dz. U. 35/294). Art. 43 i 44 wymieniają m. i., jako należące do zakresu działania organów ustrojowych w gminach wiejskich i w miastach, uchwalanie preliminarza budżetowego gminy oraz ustalanie planu wykonania budżetu. Na uwagę zasługuje tu także art. 38, upoważniający Prezydenta Rzeczypospolitej do wydania w okresie lat 3 w drodze rozporządzeń z mocą ustawy dla sześciu największych miast w Polsce odrębnego prawa (statutu) o ustroju miasta.¹⁾

II.

Wydatki.

Przepisy, wydane w zakresie wydatków osobowych, są liczne. Przedewszystkiem wymienić wypada R. P. R. z dn. 28. X. 1933 o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych (Dz. U. 86/663). Rozporządzenie ustanawia 12 grup uposażeń zasadniczych z kwotami uposażenia od 3000 do 100 zł miesięcznie. Przewidziane są pozatem dodatki lokalne w kraju i zagranicą oraz funkcyjne wzgl. służbowe. Funkcjonariusze państwowi mogą otrzymywać zasiłki i nagrody pieniężne, na wypłatę których wstawiane będą co roku odpowiednie kwoty do preliminarza budżetowego. Również wstawiane będą do preliminarza budżetowego specjalne kwoty dla funkcjonarjuszów państwowych, utrzymujących liczniejszą rodzinę. Uposażenie, jak również wszelkiego rodzaju zasiłki i nagrody są wolne od państwowego podatku dochodowego i od opłaty emerytalnej. Rozporządzenie weszło w życie z dniem 1. II. 1934. Równocześnie straciła moc obowiązującą z zastrzeżeniem, dotyczącem wydatków osobowych samorządowych, ustawa z dn. 9. X. 1923 r.

¹⁾ Ponadto dotyczy finansów komunalnych poz. 203. — W sprawie gospodarki finansowej gmin wyznaniowych żydowskich zol>. poz. 520 (ustalony system wymiaru składek wchodzi w życie z dn. 1. I. 1935).

o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych i wojska wraz z wszystkimi zmianami. — W sprawie uposażenia wojska, sędziów i prokuratorów oraz oficerów i szeregowych Policji Państwowej i Straży Granicznej wydane zostały R. P. R. z dn. 28. X. 1933 (Dz. U. 86,664—666). — Zasady zaszeregowania funkcjonariuszów państwowych, sędziów i prokuratorów oraz oficerów i szeregowych Policji Państwowej i Straży Granicznej do grup uposażenia oraz wysokość dodatków zostały ustalone R. R. M. z dn. 19. XII. 1933 (Dz. Ü. 102/781—783).²⁾

Na zasadzie R. P. R. z dn. 28. X. 1933 (Dz. U. 86/668) tworzy się ze składek emerytalnych na rzecz funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych, mianowanych po dn. 31. I. 1934, Państwowy Zakład Emerytalny, który posiada osobowość prawną). Zaznaczyć należy poza tern, że pełny wymiar uposażenia emerytalnego wynosi według nowych przepisów 100% (dotychczas 92%) podstawy wymiaru. — Liczne zmiany wprowadziło do ustawy o zaopatrzeniu inwalidzkim R. P. R. z dn. 28. X. 1933 (Dz. U. 86/669). Z dniem 31. III. 1934 zawiesza się z pewnemi wyjątkami prawo do zaopatrzenia pieniężnego inwalidów z utratą zdolności zarobkowej poniżej 25 %, oraz obniża się o 10 % rentę zasadniczą oraz zaopatrzenie pieniężne pozostałych.⁴⁾

Z dalszych przepisów, dotyczących wydatków osobowych wymienić należy ustawę z dn. 25. III. 1933 (Dz. U. 33/285) o orderze wojennym „Virtuti Militari”. Pensja orderowa (300 zł rocznie) jest wolna od wszelkich podatków. Koszty nadania orderu i odznak ponosi Skarb Państwa. Wszelkie pisma w sprawie orderu wolne są od opłat stemplowych⁵⁾. W sprawie zaopatrzenia byłych skazańców politycznych wydane zostało R. M. S. z dn. 10. III. 1933 (Dz. U. 28,237).

²⁾ Poza tern w sprawie płac wojskowych zob. poz. 261 (i 664), w sprawie potrąceń z uposażenia wojskowych zob. poz. 258 i 439, w sprawie dodatków aeronautycznych zob. poz. 489 (i 664), w sprawie wynagrodzenia akordowego personelu pomiarowego nrzędów ziemskich zob. poz. 533, w sprawie państwowych stypendjów oraz innych form pomocy dla młodzieży szkół wyższych zob. poz. 207, w sprawie dodatkowego wynagrodzenia w szkołach akademickich zob. poz. 534 (i 781), w sprawie uchylenia zwrotu opłat szkolnych za dzieci funkcjonariuszów państwowych zob. poz. 390, w sprawie Sądów Pracy zob. poz. 774 i 775.

³⁾ Szczegółowsze przepisy zob. poniżej w rozdziale dotyczącym funduszków.

⁴⁾ Pozatem w sprawie zaopatrzenia inwalidzkiego zob. poz. 740 i 784.

⁵⁾ W sprawie Krzyża Zasługi za Dzielność zob. poz. 631.

W sprawie wydatków osobowych „Polskich Kolei Państwowych” ogłoszono szereg przepisów w porozumieniu z Ministrem Skarbu, w szczególności w sprawie uposażenia wzgl. odpraw pracowników nieetatowych (poz. 371 i 457), w sprawie opieki lekarskiej (poz. 309) oraz w sprawie zaopatrzenia emerytalnego (poz. 359)⁶) — Zwrot opłat szkolnych za dzieci pracowników Monopolu Tytoniowego, Spirytusowego i Solnego uchyliło R. M. S. z dn. 26. VII. 1933 (Dz. U. 62/466).

Wydatków osobowych samorządowych dotyczą niektóre przepisy ustawy z dn. 23. III. 1933 o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego (Dz. U. 35/294). W szczególności art. 43, 1) e i g postanawia, że do zakresu działania organów ustrojowych w gminach wiejskich i w miastach należy ustanawianie norm wynagrodzenia, wzgl. odszkodowania dla członków zarządu gminy oraz norm, dotyczących diet i kosztów podróży, jak również uchwalanie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnem dla zawodowych członków zarządu gminy oraz dla funkcjonariuszów gminnych, tudzież pozostałych po nich wdów i sierot. W sprawie uposażenia członków zarządu i pracowników związków samorządowych miarodajne jest R. P. R. z dn. 28. X. 1933 (Dz. U. 86/667).

Z dziedziną wydatków rzeczowych wiążą się następujące przepisy, wykonywane przez Ministra Skarbu wzgl. w porozumieniu z nim: R. R. M. z dn. 15. VII. 1933 (Dz. U. 59/441), dotyczące wynagrodzenia za kwatery stale dla wojska w czasie pokoju, ustawa z dn. 28. III. 1933 o grobach i cmentarzach wojennych (Dz. U. 39, 311)⁷), ustawa z dn. 18. III. 1933 (Dz. U. 25/206), dotycząca pomocy państwowej na odbudowę budynków, zniszczonych lub uszkodzonych wskutek działań wojennych⁸), R. R. M. z dn. 29. IX. 1933 (Dz. U. 81/580), dotyczące likwidacji b. Komitetu Floty Narodowej, R. P. R. z dn. 27. X. 1933 w sprawie zlikwidowania należności wobec koncernu W. A. Harrimana i S-ki (Dz. U. 84/618)⁹), wreszcie ustawa z dn. 28. III. 1933 (Dz. U. 31/265) o wynagrodzeniu za nieruchomości ziemskie, wypłacane na podstawie ustawy o wykonaniu reformy rolnej¹⁰)).

⁶)Zob. także poz. 817.

⁷)Koszty utrzymania ponosi Skarb Państwa.

⁸)*Umarza się pożyczki*, udzielone w wys. nie przewyższającej zł 1.000.

⁹) 100.000 dol. w obl. poż. Dill, z r. 1925 za studia elektryfikacji poł.-zach. obszaru Polski oraz projektu zakładu wodno-elektrycznego w Rożnowie.

¹⁰) Wynagrodzenie za obszary do 1000 ha płatne po polowie w gotówce i w obligacjach 3% państw, renty ziemskiej, za obszary ponad 4000 ha 20% w gotówce, reszta w obligacjach.

Przepisy dotyczące funduszy, są nadal coraz liczniejsze. Państwowego Funduszu Budowlanego oraz Państwowego Funduszu Rozbudowy Miast dotyczy R. M. S. z dn. 31. III. 1933 (Dz. U. 26/220), wprowadzające liczne zmiany do R. M. S. z dn. 3. XI. 1927, zawierającego przepisy wykonawcze do R. P. R. z dn. 22. IV. 1927 o rozbudowie miast. Na uwagę zasługuje, że przy kredycie w listach zastawnych i w obligacjach budowlanych oprocentowanie pożyczek budowlanych będzie równe oprocentowaniu listów zastawnych i obligacyj budowlanych Banku Gospodarstwa Krajowego¹²⁾, przyczem dłużnik pokrywa 3%, a pozostałą część pokrywa za dłużnika Skarb Państwa z Państwowego Funduszu Rozbudowy Miast¹³⁾. Przy konwersji pożyczek krótkoterminowych na pożyczki długoterminowe w gotówce suma nominalna tych ostatnich pożyczek równać się będzie sumie pożyczek krótkoterminowych. Gdyby Bank Gospodarstwa Krajowego, na podstawie udzielonych pożyczek długoterminowych w gotówce, emitował następnie listy zastawne, względnie obligacje budowlane, to papiery te przejmie Państwowy Fundusz Budowlany na pokrycie swych wierzytelności po kursie giełdowym, względnie ustalonym przez Ministra Skarbu, a różnicę kursową pokryje Państwowy Fundusz Rozbudowy Miast.

Jako odrębny fundusz, zarządzany przez Ministra Skarbu, uważać należy pomoc Skarbu Państwa dla instytucji kredytowych. Ustawa z dn. 24. III. 1933 (Dz. U. 25/211) upoważnia Ministra Skarbu do udzielenia pomocy Skarbu Państwa w wys. 75.000.000 zł określonym instytucjom kredytowym (także bankom państwowym), o ile dane instytucje zawrą z dłużnikami układy, mające za przedmiot rozłożenie spłat i obniżenie oprocentowania wierzytelności rolniczych. Pomoc Skarbu Państwa wynosi 50% strat, poniesionych na danych wierzytelnościach rolniczych. Udzielenie pomocy może być uzależnione od bezpłatnego przekazania na rzecz Skarbu Państwa odnośnych wierzytelności. Niezależnie od tego upoważnia ustawa Ministra Skarbu do udzielenia pomocy bankom państwowym z lokat Skarbu Państwa, znajdujących się w tych bankach.

¹²⁾ W sprawie uprawnień organów ustrojowych w gminach wiejskich i w miastach w zakresie wydatków rzeczowych zob. poz. 294 art. 43, i) i r).

¹³⁾ Jedynie przy kredycie w formie pożyczek długoterminowych w gotówce oprocentowanie; będzie wyższe o 1% od oprocentowania listów zastawnych Banku Gospodarstwa Krajowego.

¹⁴⁾ Dotychczas dłużnik płacił połowę oprocentowania, nie mniej jednak jak 4%, zaś resztę Skarb Państwa z Państw. Funduszu Rozbudowy Miast.

Dla upamiętnienia 15-lecia odzyskania niepodległości utworzony został R. P. R. z dn. 27. X. 1933 (Dz. U. 85/636) Fundusz Inwestycyjny, przeznaczony na finansowanie celowych z punktu widzenia państwowego inwestycji. Fundusz Inwestycyjny istnieje jako odrębna osoba prawna w ramach organizacyjnych Funduszu Pracy. Plany finansowo - gospodarcze Funduszu Inwestycyjnego podlegają zatwierdzeniu Ministra Skarbu. Każdorazowego zatwierdzenia Ministra Skarbu wymaga również zaciągnięcie przez ten fundusz zobowiązania, przekraczającego rozporządzalne jego środki. Środki finansowe Funduszu Inwestycyjnego stanowią: dochody z finansowanych przezeń inwestycji oraz dotacje zwrotne i bezzwrotne Skarbu Państwa. Rozporządzenie upoważnia Ministra Skarbu do wypuszczania opiewających na okaziciela bezterminowych skryptów dłużnych Skarbu Państwa pod nazwą „Bonów Funduszu Inwestycyjnego” i do przekazywania ich Funduszowi Inwestyjnemu tytułem zwrotnym lub bezwrotnym.¹⁴⁾

Przepisy ustawy z dn. 3. II. 1931 o Państwowym Funduszu Drogowym uległy licznym i ważnym zmianom. Ustawa z dn. 29. III. 1933 (Dz. Li. 29/254) ustanowiła w szczególności następujące nowe wpływy na rzecz Funduszu: z opodatkowania materiałów pędnych, z opłat, pobieranych na rzecz Skarbu Państwa na podstawie ustaw z dn. 10. XII. 1920 o budowie i utrzymaniu dróg publicznych, z dn. 7. X. 1921 o przepisach porządkowych na drogach publicznych i z dn. 14. III. 1932 o zarobkowym przewozie osób i towarów pojazdami mechanicznymi, następnie z państwowych wytwórni materiałów drogowych, wreszcie ze sprzedaży państwowych materiałów drogowych, niepotrzebnych dla celów drogowych¹⁵⁾. Uchylone zostały natomiast wpływy z opłat od biletów za przejazd pojazdem mechanicznym.

Ważne postanowienia, dotyczące Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej, zawiera ustawa z dn. 28. III. 1933 (Dz. U. 31/266). Mianowicie wierzytelności Państwowego Banku Rolnego z tytułu długoterminowych pożyczek amortyzacyjnych w listach zastawnych tegoż Banku, zabezpieczone na nieruchomościach, obciążonych pożyczkami z Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej na nabycie gruntu lub na zagospodarowanie, wypłaconymi przed dniem 1. I. 1933, oraz zabezpieczające je hipoteki przechodzą na mocy wy-

¹⁴⁾ Szczegółowe przepisy zob. poniżej w części dotyczącej kredytu publicznego. W sprawie Bonów Fund. Inwest. zob. poz. 694.

¹⁵⁾ Szczegółowsze przepisy zob. poniżej w rozdziale dotyczącym środków komunikacyjnych.

mienionej ustawy z dniem 1. I. 1933 na rzecz Skarbu Państwa na Tachunek części kredytowej Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej wraz z wszelkimi związanymi z temi pożyczkami należnościami. Ustawa upoważnia Ministra Skarbu do zasiągnięcia zobowiązania wobec Państwowego Banku Rolnego w wysokości przejętych wierzytelności i należności gotówkowych, przy oprocentowaniu nie wyżej niż 4,5 % w stosunku rocznym od sumy przejętych przez Skarb Państwa wierzytelności i do stopniowego umorzenia tego zobowiązania drogą rocznych dotacyj budżetowych. Przejęte przez Skarb Państwa wierzytelności konwertuje się na gotówkowe pożyczki amortyzacyjne z części kredytowej Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej. Warunki pożyczki konwersyjnej ustala się według zasad, stosowanych przy udzielania/pożyczek na nabycie gruntu z funduszu zapomóg i kredytu ulgowego przy najdłuższym okresie umorzenia. W okresie do dnia 31. XII. 1935 pobierane będzie od tych pożyczek wyłącznie oprocentowanie (nie ponad 3%). Nie-ruchomość, obciążona skonwertowana pożyczką, nie może być sprzedana z licytacji publicznej pod rygorem nieważności tej licytacji za sumę, nie pokrywającą $\frac{2}{3}$ wierzytelności Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej. — W związku z powyższą ustawą pozostaje R. F. R. z dn. 9. X. 1933 (Dz/U. 79/1559), które przeznacza wszelkie mienie b. ros. państw. Banków Ziemskich oraz Włościańskiego i Szlacheckiego z jego odrębnym wydziałem na rzecz części kredytowej Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej. Ani z tytułu przejęcia wymienionego mienia ani z jakiegokolwiek innego tytułu Skarb Państwa i nabywcy jego praw nie ponoszą odpowiedzialności wobec posiadaczy świadectw, obligacji i listów zastawnych, emitowanych przez wymienione wyżej Banki, oraz wobec innych wierzycieli tych Banków. Z wymienionego powyżej mienia Fundusz Obrotowy Reformy Rolnej pokryje zobowiązania Skarbu Państwa wobec Państwowego Banku Rolnego, przewidziane w ustawie z dn. 28. III. 1933¹⁶⁾).

Ustawa z dn. 18. III. 1933 o państwowych stypendjach oraz innych formach pomocy dla młodzieży szkół wyższych (Dz. U. 25/207) przewiduje wypłacanie stypendjów z funduszu specjalnego pod nazwą „Państwowe Stypendja Akademickie”. Na fundusz ten składają się sumy coroczne, wnoszone do budżetu państwowego, opłaty, pobierane w szkołach wyższych, sumy, przyznawane przez samorządy oraz wnoszone przez instytucje społeczne i jednostki

¹⁶⁾ Pozatem dotyczą Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej poz. 3T7 i 414; zob. także poz. 236, 252, 267 (art. 16) i 268.

prywatne, jak również zwroty pobranych stypendjów i pożyczek. Fundusz pozostaje w zarządzie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Oдноśnie Funduszu Bezrobocia zasługuje na uwagę, że na zasadzie R. P. R. z dn. 27. X. 1933 (Dz. U. 85/649) przysługuje Ministrowi Opieki Społecznej prawo zwalniania od obowiązku zabezpieczenia na wypadek bezrobocia także robotników, zatrudnionych przy robotach publicznych, przewidzianych w ustawie, oraz przy robotach, prowadzonych z sum asygnowanych przez Fundusz Pracy. — R.P.R. z dn. 27. X. 1933 (Dz. U. 84/621) przekazało Funduszowi Bezrobocia czynności państwowych urzędów pośrednictwa pracy¹⁷⁾ ¹⁸⁾.

Na zasadzie art. 251 ustawy z dn. 28. III. 1933 o ubezpieczeniu społecznem (Dz. U. 51/396) opłaca Skarb Państwa Zakładowi Ubezpieczenia Emerytalnego Robotników, utworzonemu na podstawie tejże ustawy, za każdą, wypłaconą przezeń, a wymierzoną na podstawie wymienionej ustawy rentę inwalidzką oraz za każdą wdowią rentę poinwalidzką — 24 zł rocznie, a za każdą rentę sierocą poinwalidzką — 12 zł rocznie). Zakładowi Ubezpieczenia od Wypadków, utworzonemu również na podstawie wymienionej ustawy, opłaca Skarb Państwa corocznie — 3 miliony zł w ciągu 20 lat na częściowe pokrycie przejętych zobowiązań ubezpieczeniowych. Szczegółowe przepisy w sprawie ewentualnych zaliczek i rozrachunku ze Skarbem Państwa wydane zostaną w porozumieniu z Ministrem Skarbu."")

R. P. R. z dn. 28. X. 1933 (Dz. U. 86/668) wprowadza szereg ważnych zmian do ustawy z dn. 11. XII. 1923 o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych. Mianowicie na pokrycie świadczeń, przewidzianych w ustawie na rzecz funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych, mianowanych po dn. 31. I. 1934, tworzy się ze składek emerytalnych Państwowy Zakład Emerytalny. Składki emerytalne do Państwowego Zakładu Emerytalnego uiszcza Skarb Państwa, który pokrywa również ewentualny niedobór Państwowego Zakładu Emerytalnego i gwarantuje wypłatę wszystkich świadczeń, wynikających z ustawy.

¹⁷⁾ Ponadto zob. poz. 215.

¹⁸⁾ W sprawie opłat na Fundusz Pracy rob. poz. 326 i 373.

¹⁹⁾ Przepis powyższy nie ma zastosowania w przypadku rent, wypłacanych przez Zakład osobom, otrzymującym zaopatrzenie emerytalne ze Skarbu Państwa .

²⁰⁾ W sprawie zwolnienia od podatków i opłat zob. art. 287 ustawy.

Państwowy Zakład Emerytalny jest instytucją prawa publicznego i posiada osobowość prawną. Państwowy Zakład Emerytalny jest wolny od wszelkich podatków państwowych i samorządowych; wszelkie akty prawne, zawierane przez Państwowy Zakład Emerytalny w wykonaniu postanowień ustawy, są wolne od należności Skarbu Państwa i nie podlegają opłatom stemplowym. Państwowemu Zakładowi Emerytalnemu służy uwolnienie od opłat sądowych.

Rada Ministrów może rozszerzyć zakres działania Państwowego Zakładu Emerytalnego również na inne kategorie funkcjonariuszów państwowych oraz na pracowników instytucji, przedsiębiorstw i monopolów państwowych. Statut Państwowego Zakładu Emerytalnego wyda Rada Ministrów.²¹⁾

III.

Dochody.

W zakresie opłat skarbowo - administracyjnych przytoczyć należy, o ile chodzi o opłaty od podań i świadectw, ustawę z dn. 28. III. 1933 o kartelach (Dz. U. 31/270), zwalniającą od opłat stemplowych zgłoszenia do rejestru i postępowanie przed Sądem Kartelowym oraz ustawę z dn. 25. III. 1933 (Dz. U. 33/285), zwalniającą od opłat stemplowych podania, świadectwa i wszelkie inne pisma w sprawach orderu *Virtuti Militari*.

Co się tyczy opłat specjalnych, to wymienić wypada tu R. M. S. i M. S. W. z 3. VIII. 1933 w sprawie taryfy do obliczania, opłaty ryczałtowej w postępowaniu sporno-administracyjnym (Dz. U. 81/581). Opłatę ryczałtową oblicza się podług wartości przedmiotu sporu; opłata ta wynosi przed Wojewódzkimi Sądami Administracyjnymi do 20 zł wartości: 1 zł i wzrasta regresyjnie prz. *Militari*.²²⁾ y wartości ponad 8200 do 9000 zł: do 70 zł, a następnie po 2 zł od 'każ-dych dalszych 1500 zł. Przed Najwyższym Trybunałem Administracyjnym oblicza się opłaty w podwójnej wysokości (najwyżej 300 zł), zaś przed wydziałami powiatowymi i miejskimi jako sądami administracyjnymi w połowie wysokości (najwyżej 75 zł). Przewidziane są ulgi.

²¹⁾ W sprawie komunalnego funduszu pożyczkowo-zapniogowego zob. poz. 231. — Odnośnie funduszy kuracyjnych w gminach uzdrowiskowych zob. poz. 294 art. 54, 2.

²²⁾ W sprawie opłat za świadectwa wioślarskie zob. poz. 432. — Odnośnie przywilejów w dziedzinie opłat w sprawach, dotyczących ubezpieczeń społecznych, zob. poz. 396 art. 287, 2.

Przytoczyć należy następnie R. P. R. z dn. 27. X. 1933 o kosztach nadzoru nad zakładami ubezpieczeń (Dz. U. 85/643). Zakłady ubezpieczeń, nad którymi nadzór sprawuje Minister Skarbu, są obowiązane uiszczać opłatę na pokrycie wydatków, związanych z wykonywaniem tego nadzoru. Wysokość opłaty w granicach do $3\frac{0}{100}$ sumy składek brutto, sposób jej obliczania, tryb i termin uiszczania oraz tryb i termin dokonywania wpłat zaliczkowych ustala Minister Skarbu. Preliminarz wydatków w ramach opłat za nadzór ustala corocznie Minister Skarbu po wysłuchaniu opinii Państwowej Rady Ubezpieczeniowej. — R. M. S. z dn. 30. XI. 1933 (Dz. U. 100/765) ustaliło stopę opłaty za nadzór nad zakładami ubezpieczeń za 1932 rok w wys. $1,3\frac{0}{100}$ sumy składek brutto zebranych w r. 1932.²³⁾

Na mocy art. 287 ustawy z dn. 28. III. 1933 o ubezpieczeniu społecznem (Dz. U. 51/396) przysługuje instytucjom, wykonującym ubezpieczenie, unormowane wymienioną ustawą, lub współdziałającym w jej wykonaniu zwolnienie od wszelkich opłat sądowych w sprawach wynikających z wymienionej ustawy.²⁴⁾

Na uwagę zasługują także przepisy, dotyczące wynagrodzenia notariuszów. Według R. P. R. z dn. 27. X. 1933 (Dz. U. 84/609) notariusz jest funkcjonariuszem publicznym, powołanym do sporządzania aktów i dokumentów, którym strony obowiązane są lub pragną nadać znamię wiary publicznej, oraz do spełniania innych czynności, zleconych mu przez prawo. Notariusz pobiera za wykonywanie poszczególnych czynności wynagrodzenie, określone przepisami. R. M. Spr. w poroz. z M. S. oraz M. R. i R. R. z dn. 12. VII. 1933 (Dz. U. 55/421) ustala takse dla notariuszów, prowadzących licytację nieruchomości, egzekwowanych we własnym zakresie przez Państwowy Bank Rolny. Skala wynagrodzenia jest dwuszczeblowa, ułożona według zaokrąglonej ceny nabycia (do 1000, za pierwsze 5.000, 10.000 i 100.000 zł) i według nadwyżki (każde rozpoczęte 1000 wzgl. w ostatnim przypadku 10.000 zł), zaś opłaty są podwójnie regresywne (wynoszą 8, 20, 30 i 120 zł, oraz od nadwyżek po 3, 2, 1 wzgl. 5 zł²⁵⁾

²³⁾ Ponadto zob. także poz. 296.

²⁴⁾ Ponadto w sprawie ulg i zwolnień w zakresie opłat sądowych zob. poz. 266 (art.7), 267 (art.16 i 20), 268 (art.1) i 270 (art.14); zob. także poz.381 (§ 23).

²⁵⁾ Identyczną skalę ustanawia R. M. Spr. z dn. 12. XII. 1933 w poroz. z M. S. (Dz. U. 98/761) w przypadku licytacji nieruchomości, egzekwowanych przez niektóre towarzystwa kredytowe i banki hipoteczne. — W sprawie ksiąg notariuszów zob. poz. 761, w sprawie zmiany taksy dla pisarzy hipotecznych zob. poz. 425.

Z zakresu uprawnień Ministra Przemysłu i Handlu wymienić należy przepisy w sprawie opłat za legalizację narzędzi mierniczych (poz. 529), za nadzór nad zbiornikami pod ciśnieniem (poz. 234 art. 5"), za dozór kotłów parowych (poz. 759)"), za egzaminy osób ubiegających się o uprawnienia do wykonywania zawodu mierniczego górniczego (poz. 709 § 19), za zwolnienie od eksportu produktów naftowych (poz. 318)") oraz za ochronę wynalazków, wzorów i znaków towarowych (poz. 257).

Opłaty, pobierane na podstawie ustawy z dn. 14. III. 1932 oraz R. M. K. z dn. 6. VII. 1932 za koncesje na zarobkowy przewóz osób lub towarów, wpływają na mocy ustawy z dn. 29. III. 1933 (Dz. U. 29/254) do Państwowego Funduszu Drogowego.

W zakresie działania Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych wydana została w sprawie opłat, pobieranych w postępowaniu przed urzędami rozjemczymi do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich, ustawa z dn. 28. III. 1933 (Dz. U. 29/253) (art. 42) oraz R. M. R. i R. R. z dn. 10. VI. 1933 w poroz. m. i. z M. S. (Dz. U. 44/343)²⁶⁾, następnie R. M. R. i R. R. z dn. 30. V. 1933 w poroz. z M. S. w sprawie opłat i należności za wykonanie scalenia gruntów (Dz. U. 55/415)²⁷⁾, dalej R. P. R. z dn. 27. X. 1933 (Dz. U. 84/620), dotyczące m. i. opłat za meljoracje rolne, wreszcie ustawa z dn. 18. III. 1933 (Dz. U. 27/226), dotycząca m. i. opłat za sprawdzanie badań mięsa"¹⁾. Jednolity tekst ustawy z dn. 12. III. 1932 o ułatwieniu spłaty uciążliwych zobowiązań, obciążających gospodarstwa rolne, podaje O. M. R. i R. R. z dn. 28. VI. 1933 (Dz. U. 55/423).³²⁾

W dziedzinie kompetencji Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wymienić należy ustawę z dn. 15. III. 1933 o szkołach akademicznych (Dz. U. 29/247). Szkoły Akademic-

²⁶⁾ Zlecany prywatnym organizacjom.

²⁷⁾ Zlecony Stowarzyszeniu Dozoru Kotłów w Warszawie.

²⁵⁾ Na rzecz „Funduszu Popierania Wiertnictwa Naftowego” za pośrednictwem przymusowej organizacji „Polski Eksport Naftowy” (zob. poz. 754 v r. 1932).

²⁹⁾ Wpis wynosi 1^{1/2}% wartości przedmiotu postępowania; zob. jednak także poz. 728.

³⁰⁾ Opłaty (14—40 zł od 1 ha) są zróżniczkowane według województw (wyższe w zachodnich) oraz zależnie od istnienia pomiaru starego stanu posiadania (w danym razie opłaty są wyższe).

³¹⁾ Zob. także poz. 454 (art. 19 i 28 załączonego jednolitego tekstu).

²³⁾ Art. 7 obniża do połowy opłaty hipoteczne oraz wynagrodzenie pisarzy hipotecznych i notariuszów.

kie posiadają osobowość prawną. Mogą one posiadać, nabywać, obciążać i zbywać własny majątek ruchomy i nieruchomy, przyjmować darowizny i zapisy, zawierać umowy i zarządzać swym majątkiem; może im być również oddany w użytkowanie majątek państwowy. Majątkiem szkoły oraz majątkiem państwowym, oddanym szkole w zarząd lub użytkowanie, zarządza rektor; dokonywa on również po wysłuchaniu opinii dziekanów rozdziału pomiędzy wydziały funduszków własnych szkoły oraz przedstawia Ministrowi W. R. i O. P. wnioski w sprawie podziału funduszków, przekazanych przez Ministra Wyznań Relig. i Ośw. Publ. na określone wydatki z budżetu Państwa oraz z opłat studenckich. Nabycie, pozbycie i obciążenie przez szkoły nieruchomości własnych oraz przyjęcie pod warunkiem obciążającym zapisów i darowizn wymaga uchwały senatu, zatwierdzonej przez Ministra W. R. i O. P. — Ustawa z dn. 18. III .1933 (Dz. U. 25/207) wymienia wśród sum, które składają się na fundusz specjalny pod nazwą „Państwowe Stypendja Akademickie”, opłaty, pobierane w szkołach wyższych; wysokość opłat i sposób ich pobierania ustala rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. Niezależnie od tychże opłat oraz opłat przewidzianych w oddzielnych przepisach, Minister W. R. i O. P. ustanawia w drodze rozporządzenia specjalne opłaty, pobierane od studentów szkół wyższych na inne cele pomocy, zwłaszcza na pomoc: mieszkaniową, żywnościową, naukową, zdrowotną i na wychowanie fizyczne, oraz określa sposób pobierania tych opłat.')

Wymienić należy w końcu także, o ile chodzi o zakres działalności Ministra Opieki Społecznej, opłaty, pobierane na podstawie art. 266 ustawy z dn. 28. III. 1933 o ubezpieczeniu społecznym (Dz. U. 51/396) na częściowe pokrycie kosztów nadzoru nad instytucjami ubezpieczeń społecznych. Podstawę do obliczania opłaty stanowi suma należnych składek. Stopę opłaty ustanawia w okresach rocznych Minister Opieki Społecznej w drodze rozporządzenia, uwzględniając wydatki, poniesione za nadzór przez Skarb Państwa. Stopa opłaty nie może przewyższać 1‰ podstawy, przyjętej do obliczenia tej opłaty.

Co się tyczy własnego gospodarstwa państwowego, a w szczególności majątku nieruchomego państwa, to wymienić wypada przede wszystkim R. M. R. i R. R. z dn. 24. V. 1933, wydane w porozumieniu z M. S. o użytkowaniu Funduszu

) W sprawie uchylecia przepisów o zwrocie opłat w szkołach średnich za dzieci funkcyjistów państwowych, sędziów i prokuratorów oraz pracowników Monopoli Tytoniowego, Spirytusowego i Solnego zob. poz. 390 i 466.

Obrotowego Reformy Rolnej w związku z parcelacją gruntów państwowych (Dz. U. 55/414). Przeznaczone do parcelacji państwowe nieruchomości ziemskie do czasu ich rozparcelowania pozostają pod bezpośrednim zarządem urzędów ziemskich lub są przez te urzędy oddawane w dzierżawę. Nie dotyczy to nieruchomości, znajdujących się pod zarządem organów administracji lasów państwowych. Wydzierżawianie nieruchomości na okres dłuższy niż 3 lata winno być dokonywane zasadniczo w drodze przetargu. Zaniechanie przetargu dopuszczalne jest tylko w przypadkach, gdy nieruchomość nie przekracza 60 ha.

Na skutek R. P. R. z dn. 14. VIII. 1933 (Dz. U. 64/482) uległy przepisy w sprawie wyłączenia z Ordynacji Zamoyskiej dalekoidącym zmianom. Zauważyć należy, że obszar 23.500 ha wraz z przynależnościami, wyłączony z Ordynacji³⁴), nie ma być sprzedany Skarbowi Państwa i nie na pokrycie podatków państwowych i dodatków komunalnych do tych podatków. Na zaspokojenie pretensyj podatkowych służy wyłączenie określonych gruntów leśnych. — Na uwagę zasługuje również R. P. R. z dn. 28. X. 1933 o przyjmowaniu na własność Państwa gruntów za niektóre należności pieniężne (Dz. U. 85/658). Z nieruchomości, obciążonych zaległymi należnościami z tytułu podatków i danin publicznych, tak państwowych jak i samorządowych, lub z tytułu udzielonych przez Państwo pożyczek, będą w granicach rozporządzeń Ministrów: Skarbu, Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Spraw Wewnętrznych przejmowane na własność Państwa grunty za ciężące na tych nieruchomościach podatki, daniny publiczne i pożyczki udzielone przez Państwo³⁵). Rozporządzenie stosuje się do nieruchomości ziemskich oraz do gruntów niezabudowanych, położonych w granicach administracyjnych lub sferze interesów mieszkaniowych miast. Wyłączone są z pod działania ustawy nieruchomości, których właściciel posiada ogółem na obszarze Państwa mniej niż 200 ha gruntów. Postanowienia tego nie stosuje się, jeżeli nieruchomość, z której przejmuje się grunty, położone jest w granicach lub w sferze interesów mieszkaniowych miast.

O. M. S. z dn. 4. IV. 1933 (Dz. U. 34/293) ogłosiło jednolity tekst R. P. R. z dn. 22. III. 1928 o likwidacji mienia b. ros. osób prawnych. Art. 11 p. 5, ustalony w r. 1932 (poz. 770), ogranicza odpowiedzialność Skarbu Państwa za pasywa likwidowanego mie-

³⁴) W »prawie tegoż obszaru zob. poz. 742.

³⁵) Także za należności z tytułu pożyczek długoterminowych, udzielonych przez banki państwowe lub instytucje kredytu długoterminowego oraz z tytułu świadczeń na rzecz instytucji ubezpieczeń społecznych.

nia, w razie przejęcia mienia w naturze, do jego wartości, ustalonej przez komisję szacunkową, w razie zaś zbycia do wysokości uzyskanej kwoty. Szacunek nieruchomości przeprowadzi komisja działająca na podstawie R. M. S. z dn. 21. IX. 1924 (poz. 863), przy uwzględnieniu istotnej wartości sprzedażnej szacowanej nieruchomości³⁶). — Budynki, będące własnością Skarbu Państwa, oddane w zarząd powierniczy i użytkowanie przedsiębiorstwom Polskie Koleje Państwowe" i „Polska Poczta, Telegraf i Telefon", nie podlegają, stosownie do R. P. R. z, dn. 27. X. 1933 (Dz. U. 84/625), ustawie o ochronie lokatorów').

W myśl R. P. R. z dn. 27. X. 1933 (Dz. U. 85/636) stanowią cały majątek i dochody lasów państwowych z wyjątkiem lasów w okręgu Dyrekcji Lasów Państwowych w Bydgoszczy zabezpieczenie specjalne bonów Funduszu Inwestycyjnego. — R. P. R. z dn. 14. VIII. 1933 (Dz. U. 64/482) upoważnia Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych do wyłączenia z nieruchomości „Dobra Ziemske Ordynacja Zamoyska" gruntów leśnych i poleśnych, wraz z drzewostanami, zakładami przemysłowymi, budynkami i innemi przynależnościami gruntów, o obszarze ogólnym do 9.200 ha i do nabycia tych gruntów przez Skarb Państwo, od Maurycego Ordynata Zamoyskiego z wolnej ręki, bez "względu na istniejące ograniczenia statutowe i ustawowe, na pokrycie pretensyj z tytułu wszystkich podatków i opłat państwowych wraz z dodatkami komunalnemi, zarówno realnych jak i osobistych, wymierzonych i mogących być -wymierzonomi Maurycemu Ordynatowi Zamoyskiemu, za okres do dn. 31. XII. 1932.)

R. R. M. z dn. 15. VII. 1933 (Dz. U. 56/426) zarządziło! z dn. 31. VII. 1933 likwidację przedsiębiorstw państwo-

³⁶) W sprawie warunków nabycia niektórych rozparcelowanych gruntów państwowych zob. poz. 235, w sprawie oddania niektórych gruntów, przejętych na własność Państwa zob. poz. 264, w sprawie zniżki przerachowania niektórych długów rentowych zob. poz. 532; majątku państwowego, oddanego Liceum Krzemienieckiemu do użytkowania, dotyczy poz. 787; ponadto zob. poz. 250 (art. 33), 252, 265, 268, 311 (art. 3), 516 (art. 4 i 16) i 785. W sprawie (sprzedaży, zamiany, odstąpienia i obciążenia gruntów i nieruchomości państwowych zob. poz. 212, 263, 312, 355, 356, 357, 443, 444, 652, 653, 654, 655, 656 i 788.

³⁷) W sprawie zakresu działania organów ustrojowych w gminach wiejskich i w miastach, o ile dotyczy nieruchomości gminnych, zob. poz. 294) (art. 43, 1) i) oraz 44, 1) g).

³⁸) W sprawie wynagrodzeń, ciążących na Administracji Lasów Państwowych, jako następczyni b. Komory Cieszyńskiej zob. poz. 630; pozatem zob. poz. 633 (art. 2 ust. 1 p. 4).

wych „Państwowa Fabryka Związków Azotowych w Chorzowie” i „Państwowa Fabryka Związków Azotowych w Mościcach”, jako samoistnych osób prawnych. Zarazem utworzone zostało i wydzielone z administracji państwowej przedsiębiorstwo państwowe „Zjednoczone Fabryki Związków Azotowych w Mościcach i w Chorzowie”, posiadające samoistną osobowość prawną. Nowe przedsiębiorstwo miało z dniem 1. VIII. 1933 przejąć od Skarbu Państwa cały majątek ruchomy zlikwidowanych przedsiębiorstw, zaś majątek nieruchomości, stanowiący własność Skarbu Państwa, w zarząd i użytkowanie. — R. M. P. i H. z dn. 17. V. 1933 (Dz. U. 38/308) dotyczy postępowania przy powstawaniu państwowych zakładów elektrycznych, mających się trudnić zawodowym zbytem energii elektrycznej. Odnosne zakłady nie są wydzielone z ogólnej administracji państwowej w myśl R. P. R. z dn. 17. III. 1927³⁹⁾.

Ważne dla Banku Gospodarstwa Krajowego jest R. M. S. z dn. 31. III. 1933 (Dz. U. 26/220), zmieniające przepisy wykonawcze do R. P. R. z dn. 22. IV. 1927 o rozbudowie miast. Nowe przepisy dotyczą m. i. konwersji kredytu krótkoterminowego, udzielonego na budowę domów, na kredyt amortyzacyjny. Zaznaczyć należy, że oprocentowanie pożyczek budowlanych ma wynosić przy kredycie krótkoterminowym, oraz przy kredycie gotówkowym amortyzacyjnym — 3% w stosunku rocznym, poczynając 1. I. 1933 r. — Ustawa z dn. 24. III. 1933 (Dz. U. 25/211), dotycząca pomocy Skarbu Państwa dla instytucji kredytowych, przyznających dłużnikom ulgi w zakresie wierzytelności rolniczych, odnosi się również do banków państwowych. Minister Skarbu upoważniony został ponadto do udzielenia pomocy bankom państwowym z lokat Skarbu Państwa, znajdujących się w tych bankach. Przepisy wykonawcze do ustawy zawiera R. M. S. z dn. 26. VI. 1933 (Dz. U. 50/395)⁴⁰⁾.

R. M. S. z dn. 31. V. 1933 (Dz. U. 44/340) umożliwia stosowanie przez Państwowy Bank Rolny ulg, przewidzianych w rozporządzeniu z dn. 10. III. 1932, również w odniesieniu do należności, zaległych na dzień 1. I. 1933. — Z dalszych prze-

³⁹⁾ Porozumienie polsko-niemieckie w sprawie kopalni Góro-Sląskich zob. poz. 677/8. — W sprawie zakresu działania organów ustrojowych grain, o ile dotyczy przedsiębiorstw gminnych, zob. poz. 294 (art. 43, 1, k oraz 44, 1, e).

⁴⁰⁾ W sprawie rozrachunku Skarbu Państwa z Bankiem zob. poz. 640 i 641 oraz część IV niniejszego przeglądu. — Pozatem dotyczą Banku Gospodarstwa Krajowego poz. 213 (art. 12, 2), 253 (art. 13, 3), 350 (§ 5), 482 (art. 1,1) i 754 (§ 1, 6). — Towarzystw Kredytowych Miejskich dotyczą R. M. S. poz. 450,582, 706 i 707; zob. także poz. 391.

pisów, dotyczących Państwowego Banku Rolnego, wymienić należy Aistawę z dn. 28. III. 1933 o konwersji niektórych pożyczek w listach zastawnych Państwowego Banku Rolnego i niektórych zobowiązań wobec Skarbu Państwa na pożyczki z części kredytowej Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej (Dz. U. 31/266).⁴¹⁾ — Ustawa z dn. 24. III. 1933 (Dz. U. 25/211) oraz R. M. S. z dn. 26. VI. 1933 (Dz. U. 50/395) w sprawie pomocy Skarbu Państwa dla instytucyj kredytowych, przyznających dłużnikom ulgi w zakresie wiarytelności rolniczych, dotyczy również Państwowego Banku Rolnego. — R. M. S. z dn. 30. III. 1933 (Dz. U. 24/198) zarządza przyjmowanie złotych 4^{1/2} % listów zastawnych Państwowego Banku Rolnego Serji I-ej na spłatę zaległości podatkowych. — R. P. R. z dn. 14. VIII. 1933 (Dz. U. 64/482) przewiduje sprzedaż wyłączonych z Ordynacji Zamoyskiej 23.500 ha jedynie Państwowemu Bankowi Rolnemu m. i. na spłatę zadłużenia w tymże Banku. Wykaz wyłączonych obszarów podaje R. M. S. z dn. 4. XII. 1933 (Dz. U. 96/742)⁴²⁾..

R. M. S. z dn. 19. VI. 1933 (Dz. U. 46/362) zezwala Pocztowej Kasie Oszczędności przyjmowanie ubezpieczeń na życie także zagranicą⁴³⁾.

R. P. R. z un. 27. X. 1933 (Dz. U. 65,648) zmieniło liczne postanowienia R. P. R. z dn. 27. V. 1927 o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych. Z dn. 1. I. 1934 Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych wchodzi we wszystkie prawa i obowiązki Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych m. st. Warszawy, utworzonego na mocy R. P. R. z dn. 23. XII. 1927, który z dniem tym

⁴¹⁾ Zon. powyżej cz. H niniejszego przeglądu (rozdział dotyczący fundusów); zol), także poz. 559 oraz 377 i 414.

⁴²⁾ Ponadto dotyczą Państwowego Banku Rolnego poz. 213 (art. 12, 2), 253 (art. 13,3), 271, 423 (art. 5), 424 (art. 26 i 27)", 293 (art. 7, 6); w sprawie kosztów egzekucyjnych Banku i opłat stemplowych zob. poz. 421 i 754 (§ 1, 6), w sprawie rozrachunku Skarbu Państwa z Bankiem zob. poz. 640. — Towarzystw Kredytowych Ziemskich dotyczą R. M. S. poz. 364, 386 i 391.

⁴³⁾ Pozatem dotyczą Pocztowej Kasy Oszczędności, jako banku państwowego, jak również komunalnych kas oszczędności, poz. 211, 395, 213 (art. 12), 253 (art. 13), 754 (§ 1); ponadto odnośnie rozrachunku Skarbu Państwa z P. K. O. zob. poz. 640. — W sprawie odsetek od wkładów komunalnych kas oszczędności zob. poz. 255 i 733.

przestaje istnieć. Wynikające z tego tytułu przejęcie majątku wolne jest od wszelkich podatków i opłat").

Ustawa z dn. 24. III. 1933 (Dz. U. 25/211) upoważniła Ministra Skarbu do założenia instytucji kredytowej pod nazwą „Bank Akceptacyjny", której zadaniem będzie udzielanie kredytu akceptacyjnego. Ustawa upoważniła pozatem Ministra Skarbu do obejmowania części lub całości kapitału zakładowego powyższej instytucji oraz do pokrywania obejmowanego kapitału zakładowego w gotówiznie lub walorami w szczególności walorami funduszu, stworzonego na podstawie części IV-ej pkt. 1 lit. f) załącznika do R. P. K. z dn. 13. X. 1927 o planie; stabilizacyjnym i zaciągnięciu pożyczki zagranicznej. Bank Akceptacyjny miał być założony Według ustawy jako spółka akcyjna, zgodnie z przepisami o prawie bankowym z tein, że ogólna suma zobowiązań nie może przenosić 20-krotnej sumy kapitałów własnych (zakładowego i rezerwowych). Skarb Państwa obejmuje porękę za 30% ogólnej sumy zobowiązań Banku Akceptacyjnego, ustalonych w bilansie likwidacyjnym, jednak nie ponad 75.000.000 zł. Wierzytelności i ich zabezpieczenia służące za podkład kredytów akceptacyjnych jak również wpływy na spłatę kapitału i odsetek tych wierzytelności, stanowić będą w majątku instytucji, która uzyskała kredyt, osobną masą, służącą przedewszystkiem na zaspokojenie należności Banku Akceptacyjnego. Dane wierzytelności i ich zabezpieczenia będą wpisywane do osobnego rejestru. Minister Skarbu władny jest zwolnić od opłat stemplowych określone pisma, weksle i obligi, pozostające w związku z działalnością Banku Akceptacyjnego. Przepisy wykonawcze do ustawy zawiera R. M. S. z dn. 26. VI. 1933 (Dz. U. 50/395), zwolnienie od kreślonych opłat stemplowych zarządza R. M. S. z dn. 7. VII. 1933 (Dz. U. 55/418).

W odniesieniu do Banku Polskiego specjalnych przepisów w okresie sprawozdawczym nie ogłoszono⁴⁵⁾. — Także co się tyczy ustroju pieniężnego żadnych zasadniczych postanowień nie wydano).

W dziedzinie komunikacji zasługuje przedewszystkiem na uwagę ustawa z dn. 29. III. 1933, zmieniająca w dość silnym sto-

⁴⁴⁾ Pozatem dotyczą Powsz. Zakładu Ubezp. Wzaj. poz. 213 (12, 2) i 754 (§ 1, 13).

⁴⁵⁾ Banku Polskiego m.. i. dotyczą poz. 213 (art. 12, 2), 253 (art. 13, 3), 734 (1, 7).

⁴⁶⁾ W sprawie 10 zł monet pamiątkowych zob. poz. 511 i 692. — Prywatnego rynku kapitałowego dotyczy poz. 213 (odsetki hipoteczne obniżono do 6%); zob. także poz. 332.

pnIU ustawę z dn. 3.II. 1931 o Państwowym Funduszu Drogowym (Dz. U. 29/254). Ustawa zmieniła w szczególności przepisy rozdziału H-go, dotyczącego opłat od pojazdów mechanicznych i od niektórych konnych. Opłaty wynoszą w stosunku rocznym od pojazdów mechanicznych osobowych wzgl. ciężarowych i traktorów 15 wzgl. 20 zł od 100 kg wagi własnej, a o ile pojazdy ciężarowe i traktory są używane do zarobkowego przewozu towarów, opłaty wynoszą 35 zł. Opłaty od motocykli bez przyczepki wzgl. z przyczepką i od cyklonetek wynoszą 40 wzgl. 60 zł od sztuki⁴⁷⁾. Utrzymane zostały dotychczasowe podwyżki opłat o 25 wzgl. 100% od pojazdów na kołach z pełnymi obręczami gumowymi wzgl. z obręczami żelaznemi. Niezależnie od wyszczególnionych powyżej opłat pobiera się opłaty od pojazdów mechanicznych i konnych, używanych do zarobkowego przewozu osób poza obszarami jednej gminy. Opłaty od pojazdu mechanicznego wynoszą 100 zł za każdy kilometr dziennego przebiegu, 0,40 zł od miejsca, najwięcej jednak łącznie 300 zł od miejsca. Od pojazdów mechanicznych, używanych doraźnie, posiadających do 6 lub więcej miejsc, opłata wynosi 100 wzgl. 200 zł od miejsca. Opłat nie pobiera się, jeśli pojazd jest wynajmowany w całości, a doraźnie. Od pojazdów konnych, z wyjątkiem używanych doraźnie, opłata wynosi 20 zł od miejsca. Opłata od pojazdów konnych, używanych do zarobkowego przewozu towarów poza obszarami jednej gminy, wynosi 9 zł od 100 kg nośności. Od pojazdu, wprowadzonego na czasowy pobyt z poza obszaru Rzeczypospolitej, oblicza się opłaty dziennie, najmniej jednak za okres pełnych 3 dni. Za podstawę obliczenia przyjmuje się wysokość opłaty rocznej. Rada Ministrów upoważniona jest do zmiany wszystkich podanych powyżej opłat, jednak tylko do określonej wysokości. Dotychczasowe przepisy w sprawie zwolnień od opłat nie uległy na ogół większym zmianom. Utrzymany został przepis, według którego do opłat od pojazdów nie mogą być ustanowione żadne dodatki na rzecz Państwa i związków samorządowych.

Dotychczasowe przepisy rozdziału III ustawy, dotyczące opłat od biletów za przejazd pojazdem mechanicznym, zostały uchylone. Natomiast ustanowiony został dodatek drogowy do państwowego podatku od olejów mineralnych w wys. 12 gr od 1 kg). — Utry-

¹⁷⁾ Dotychczasowy przepis, przewidujący ulgową opłatę w wys. 40% dla pojazdów typu, ustalonego przez Min. Spraw. Wojskowych, został pominięty. Zarządzone zostało natomiast premjowanie pojazdów w wys. 60% opłat, o ile pojazd odpowiada specjalnym wymaganiom obrony Państwa (zob. poz. 464).

⁴⁸⁾ TEJ samej opłacie podlegają inne materiały, które mogą być używane do napędu pojazdów mechanicznych; zob. także poz. 330.

mana została w rozdziale IV dotychczasowa opłata od reklam, umieszczanych wzdłuż dróg publicznych poza granicami miast, w **wyg.** do 25 zł rocznie za 1m^a powierzchni reklamy. Od opłat zwolnione są reklamy przedsiębiorstw, umieszczone na budynkach i ogrodzeniach tych budynków, w których znajdują się dane przedsiębiorstwa. Jednolity tekst ustawy ogłasza O. M. K. i S. z dn. 13. V. 1933 (Dz. U. 45/352). Przepisy wykonawcze do ustawy, w szczególności także dotyczące wyniaru, poboru i ściągania opłat, zawiera R. M. K. i S. z dn. 12 V. 1933 (Dz. U. 52/397).

R.M. K. z dn. 29. III. 1933 r. wydane w porozumieniu z, M. S. o pobieraniu opłat od statków, łodzi, tratw i spustu drzewa luźnego oraz za specjalne świadczenia — na śródlądowych wodach publicznych, żeglownych i spławnych (Dz. U. 37/302), zastąpiło dotychczasowe rozporządzenie z dn. 2. V. 1928, nie wprowadziło jednak zasadniczych zmian w ustalaniu podstaw wymiaru opłat.

O. M. P. i T. z dn. 4. VIII. 1933 (Dz. U. 63/481) ogłosiło jednolity tekst ustawy z dn. 3. VI. 1924 o poczcie, telegrafii i telefonii ("). K.M.P. i T. z dn. 19. V. 1933 (Dz. U. 40/317) ustaliło nową taryfę pocztową, telegraficzną i telefoniczną, ważną z dn. 1. VI. 1933, uchylającą dotychczasową z dn. 28. IX. 1931 wraz z późniejszymi zmianami i uzupełnieniami' "). RPR. z dn. 27. X. 1933 (Dz. U. 84/622) postanawia wydawanie Dziennika Taryf pocztowych, teletechnicznych i radiokomunikacyjnych. Z dniem 29. X. 1933 odpowiednie rozporządzenia i zarządzenia w sprawie opłat nie są ogłaszane w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. Nie dotyczy to opłat, określanych przez Ministrów Poczty i Telegrafów, Skarbu i Spraw Wewnętrznych, od przesyłek listowych, wysyłanych przez władze (oraz Polskie Koleje Państwowe), na wezwanie władz i w wykonaniu ustawowego obowiązku. RMP. i T., S. i SW. z dn. 22. VII. 1933 (Dz. U. 59/448) zawiera przepisy, dotyczące przesyłek listowych urzędowych oraz w postępowaniu cywilnym i karnym. Wartość znaczków, używanych do przesyłek urzędowych,

⁴⁹) Ordynacji pocztowej wzgl. telegraficznej dotyczą poz.: 473, 499, 573 wzgl. 799.

⁵⁰) Nowa taryfa w niektórych szczegółach jest niższa od poprzedniej (np. W obrocie wewnętrznym od listów⁷ miejscowych prywatnych ponad 20—100 g opłata wynosi 20 gr, poprzednio 30 gr; paczki w obrocie wewnętrznym do 1 kg 50 gr, poprzednio 70 gr).

⁵¹) Ponadto dotyczą taryf z poz.: 379, 422, 572, 574, 575.

ustala na każdy rok budżetowy rozporządzenie trzech Ministrów⁵²⁾. — Międzynarodowa Konwencja Radjotelegraficzna, podpisana w Waszyngtonie dn. 21. XI. 1927,, ratyfikowana dn. 17. VIII. 1932, ogłoszona została dn. 26. VII. 1933 (Dz. U. 57/430/1)⁵³⁾ 54).

R. P. R. z dn. 23. IX. 1933 (Dz. U. 72/531) upoważnia przedsiębiorstwo „Polskie Koleje Państwowe” do elektryfikacji wężła kolejowego warszawskiego i określonych odcinków kolejowych, na ogólnej długości około 200 km, zaś Ministra Komunikacji do zatwierdzenia umowy z firmami „The English Electric Company Ltd” i „Metropolitan Vickers Electrical Export Company Ltd” w Londynie w sprawie przeprowadzenia tejże elektryfikacji i zaciągnięcia w związku z tem kredytu długoterminowego (twarowego i gotówkowego) do wys. 2.000.000 £. Suma kredytu może ulec podwyższeniu w wyniku przyjęcia w umowie zasady cen ruchomych przy robotach i odstawach i w wyniku obniżenia kursu funta szterlinga w stosunku do złotego, jaki będzie przyjęty w umowie za podstawę kalkulacji. Bliższe warunki kredytu zostaną ustalone w porozumieniu z Ministrem Skarbu, jednak oprocentowanie nie może przekroczyć $6\frac{5}{8}\%$ rocznie, a spłata ostatniej raty nie powinna nastąpić wcześniej, jak po upływie lat 8 od daty zawarcia umowy. W celu zabezpieczenia kredytu, rozporządzenie upoważnia przedsiębiorstwo „Polskie Koleje Państwowe” do wydania bezprocentowych skryptów dłużnych na sumę 2.000.000 £. Minister Skarbu został upoważniony do udzielenia poręki państwowej za terminową spłatę należności z tytułu wymienionych skryptów dłużnych oraz do zwolnienia wspomnianych firm londyńskich od wszelkich danin publicznych, obecnych i przyszłych, państwowych i komunalnych, związanych z wykonaniem umowy, przewidzianej w rozporządzeniu. Umowa oraz wszelkie wydane na jej podstawie dokumenty, nie wyłączając skryptów dłużnych, wolne będą od opłat stemplowych. W razie sporów z tytułu umowy rozstrzyga sąd polubowny. — R. M. S. w porozumieniu z M. K. z dn. 16. II. 1933 (Dz. U. 26/218) zarządziło wypuszczenie obligacji 4% pożyczki konwersyjnej kolejowej na sumę zł 19.330.681,18 w celu wymiany 4% nieumorzonych obligacji b. Tow. Drogi Żelaznej Fabryczno-

⁵²⁾ W sprawie wprowadzenia w obieg danych znaczków zob, poz. 370. — W sprawie znaczka pocztowego, służącego do uiszczania opłat w Gdańsku zob. poz. 335.

⁵³⁾ W sprawie ratyfikacji konwencji zob. poz. 508; zob. także poz. 697.

⁵⁴⁾ W sprawie budynków, użytkowanych przez „Polską Poczta, Telegraf i Telefon”, (nie podlegają ochronie lokatorów) zob. poz. 625.

Łódzkiej 3-ej emisji z r. 1901 z wyjątkiem obligacji wylosowanych przed 23. IX. 1916.⁵⁵⁾ — R. P. R. z dn. 27. X. 1933 (Dz. U. 35/637) postanowiło przekształcenie Państwowej Rady Kolejowej na Państwową Radę Komunikacyjną. — Prawo do 80 % zniżki kolejowej przewiduje dla kawalerów orderu wojennego „Virtuti Militari” ustawa z dn. 25. III. 1933 (Dz. U. 33/285).⁵⁶⁾ ⁵⁷⁾

Co się tyczy monopolu państwowych a w szczególności monopolu solnego to na uwagę zasługuje R. P. R. z dn. 27. X. 1933 o sprzedaży soli (Dz. U. 84/616). Sprzedaż soli nie wymaga uzyskiwania zezwolenia władzy skarbowej. Wyjątek ustanowiony być może o ile chodzi o sprzedaż na cele przemysłowe lub hodowlano-rolnicze. Sprzedawana może być tylko sól, wprowadzona do obrotu przez przedsiębiorstwo „Polski Monopol Solny”. Nie wolno sprzedawać soli po cenach innych aniżeli ustalone przez Ministra Skarbu. Przedsiębiorstwo „Polski Monopol Solny” wprowadzać będzie sól do obrotu bądź za pośrednictwem własnych zakładów, bądź też za pośrednictwem osób, z którymi zawrze odpowiednie umowy. Wszelkie dotychczasowe koncesje m. i. na wolne składy, hurtownie i rozdzielcze składy soli wygasają bez odškodowania. Dotychczasowe przepisy w sprawie sprzedaży soli zawarte w R. P. R. z dn. 21. VI. 1932 straciły moc obowiązującą.

R. M. S. z dn. 17. XII. 1933 (Dz. U. 102./795) zawiera nowe przepisy o obrocie solą. Przedmiotem przywileju Skarbu Państwa jest wszelka sól jadalna, zarówno warzona, jak i kamienna, w stanie czystym lub zmieszana z innymi ciałami. Hurtownikami nazywa się sprzedawców, działających na mocy umów o wprowadzenie soli do obrotu, zawartych z przedsiębiorstwem „Polski Monopol Solny”. Przez hurtową sprzedaż soli rozumie się sprzedaż soli w ilościach od 50 kg wzwyż jednorazowo. Hurtownicy obowiązani są w hurtowej sprzedaży soli, przeznaczonej na spożycie przez ludzi, i soli bydlęcej skażonej, sprzedawać tę sól po cenie o 10%

⁵⁵⁾ W sprawie, likwidacji mienia Kasy oszczędnościowo-zapomogowej pracowników Tow. Drogi Żelaznej Fabryczno-Łódzkiej zob. poz. 233.

⁵⁶⁾ W sprawie zmiany „Regulaminu przewozu przesyłek towarowych na kolejach żelaznych” zob. poz. 239. — W sprawie budynków, użytkowanych przez „Polskie Koleje Państwowe” (nie podlegają ochronie lokatorów) zob. poz. 625. — Pracowników „P. K. P.” dotyczą poz. 309, 359, 371, 457. — W sprawie konwencji międzynarodowych kolejowych zob. poz. 195, 205 i 412. — W sprawie komunikacji kolejowej z Niemcami i Czechosłowacją zob. poz. 353/4 i 750/1.

⁵⁷⁾ Lotnictwa dotyczą poz. 240, 475, 512, 522 i 695.

niższej od ceny taryfowej. Sól nie może być przedmiotem handlu domokrażnego ani obnośnego. Prywatny obrót z zagranicą i Gdańskiem wymaga zezwolenia Ministra Skarbu. Przywóz podlega opłacie należytości monopolowej., mianowicie 13,50 zł od soli warzonki lub białej soli kamiennej, a 8,50 zł od szarej soli kamiennej. Opłaty te stosowane będą również przy obliczaniu opłaty monopolowej od soli wyprodukowanej i sprzedawanej w kraju. Sól, przeznaczona na cele przemysłowe i hodowlano-rolnicze, nabywana i użytkowana zgodnie z obowiązującymi przepisami, jest wolna od opłaty monopolowej. Sól przemysłowa sprzedawana będzie z reguły jako sól skażona a jedynie wyjątkowo w stanie nieskażonym. Sól bydlęca sprzedawana będzie jako sól skażona, bądź jako sól w bryłach. Sól przemysłowa będzie skażona środkiem ogólnego skażenia (1 kg oleju mineralnego na 1 q soli), bądź określonymi środkami szczególnego skażenia. Sól nieskażoną po cenach soli dla celów przemysłowych sprzedawać będą tylko zakłady przedsiębiorstwa „Polski Monopol Solny”. Solanka może być sprzedawana tylko osobom, które uzyskają na to zezwolenie. Osoby, produkujące sól choćby ją wytwarzały jako produkt uboczny, obowiązane są powiadomić o tern właściwy urząd skarbowy, który zarządzi nadzór. Rozporządzenie weszło w życie z dn. 1. I. 1934, równocześnie straciło moc obowiązującą R. M. S. z dn. 19. VII. 1932.⁵⁸⁾

W zakresie monopolu tytoniowego wyszczególnić wypada R. P. R. z dn. 27. X. 1933 o sprzedaży wyrobów tytoniowych (Dz. U. 84/617). Sprzedaż wyrobów tytoniowych nie wymaga zezwolenia. Wyjątek stanowi sprzedaż uliczna oraz w pomieszczeniach dworców kolejowych i autobusowych. Sprzedawane mogą być tylko wyroby wprowadzane do obrotu przez przedsiębiorstwo „Polski Monopol Tytoniowy”. Nie wolno sprzedawać po cenach innych, aniżeli ustalone przez Ministra Skarbu. Przedsiębiorstwo „Polski Monopol Tytoniowy” wprowadzać będzie do obrotu wyroby tytoniowe bądź za pośrednictwem własnych zakładów, bądź też za pośrednictwem osób, z którymi zawrze umowy. Przepisy ustawy z dn. 18. III. 1932, dotyczące sprzedaży wyrobów tytoniowych, zastąpione zostały postanowieniem, że „ceny sprzedaży wyrobów tytoniowych ustala Minister Skarbu”. Dotychczasowe koncesje wygasły z dniem 31. XII. 1933 bez odszkodowania. — Przepisy wykonawcze do powyższego rozporządzenia podaje R. M. S. z dn. 30. X. 1933 (Dz. U. 87/676). Zezwolenia na uliczną sprzedaż wyrobów

⁵⁸⁾ Zob. także poz. 405 i 440. — W sprawie ubezpieczenia pracowników przedsiębiorstwa „Polski Monopol Solny” zob. poz. 396 art. 316; pozatem zob także *roz.* 466.

tytoniowych (w budkach, skrzynkach i t. p.) oraz sprzedaż na dworcach są przywiązane do osoby i nie mogą być odstępowane. Sprzedawcy, z którymi zawarte zostały umowy, obowiązani są sprzedawać wyroby tytoniowe innym sprzedawcom po cenach nie wyższych, niż ceny detaliczne, zmniejszone o 9%. Rozporządzenie weszło w życie z dn. 1. XI. 1933. Równocześnie straciły moc obowiązującą R. M. S. z dn. 31. III. i 23. XII. 1932 oraz R. M. S. z dn. 17. XI. 1931 w sprawie zapasów wyrobów tytoniowych, które mogą posiadać osoby prywatne.⁵⁹⁾

Z pośród przepisów, dotyczących monopolu spirytusowego, wyszczególnić wypada R. P. R. z dn. 27. X. 1933 (Dz. U. 81/615), zmieniające niektóre przepisy R. P. R. z dn. 11. VII. 1932. Państwowy Monopol Spirytusowy będzie wprowadzał do obrotu monopolowego wyroby wódczane oraz spirytus na cele domowo-lecznicze bądź za pośrednictwem własnych zakładów, bądź też za pośrednictwem osób, z którymi zawrze umowy. Ceny monopolowych wyrobów wódczanych oraz spirytusu na cele domowo-lecznicze ustala Minister Skarbu. W opłacie monopolowej od 1 litra 100% spirytusu na cele konsumcyjne mieścić się będzie udział na rzecz związków komunalnych i samorządu wojewódzkiego w wysokości 14% obowiązującej w każdym czasie opłaty monopolowej. Na sprzedaż wszelkich napojów alkoholowych, zawierających więcej niż 4,5% alkoholu, oraz spirytusu na cele domowo-lecznicze potrzebne jest zezwolenie władzy skarbowej. Jedynie hurtowa sprzedaż monopolowych wyrobów wódczanych oraz spirytusu na cele domowo-lecznicze przez osoby, które prowadzić będą tę sprzedaż na mocy umów zawieranych z Państwowym Monopolem Spirytusowym, nie wymaga zezwolenia władz skarbowych. Minister Skarbu jest upoważniony do przeprowadzania zmian w opłatach od hurtowej i detalicznej sprzedaży spirytusu i napojów alkoholowych, pod warunkiem nieprzekraczania wysokości tych opłat, określonej w taryfie. Opłata dodatkowa od przerobu spirytusu w fabrykach wódek została uchylona.

R. M. S. z dn. 18. XII. 1933 (Dz. U. 100/766) obniżyło znacznie opłatę od hurtowej i detalicznej sprzedaży spirytusu i napojów alkoholowych. Opłaty dochodzą maksymalnie do 720, 408 i 144 zł

⁵⁹⁾ W sprawie paczek tytoniowych zob. poz. 300; zob., także poz. 473. — W sprawie ubezpieczenia pracowników przedsiębiorstwa „Polski Monopol Tytoniowy” zob. poz. 396 art. 316; pozatem zob. także poz. 466. — Odnośnie konwencji międzynarodowej, dotyczącej opium, zob. poz. 315 i 477.

zależnie od klasy miejscowości⁶⁰). — R. M. S. z dn. 10. VI. 1933 (Dz. U. 46/361) ustaliło ceny sprzedażne spirytusu na cele niekonr. komercyjne. Zaznaczyć należy, że Państwowy Monopol Spirytusowy *może*, za zgodą Ministra Skarbu, sprzedawać spirytus przeznaczony na cele wojskowe i napędowe oraz denaturat dla instytucyj, zwolnionych całkowicie lub częściowo od opłacania podatku od olejów mineralnych, jak również spirytus, przeznaczony do przerobu w kraju na artykuły eksportowe, po cenach niższych niż ustalone w odpowiednich rozporządzeniach. — R. M. O. S. i S. z dn. 23. VI. 1933 (Dz. U. 55/416), wydane na zasadzie ustawy przeciwalkoholowej z dn. 21. III. 1931, zmniejszyło kontyngent miejsc detalicznej sprzedaży napojów alkoholowych dla woj. śląskiego do 2975, zaś dla Warszawy podwyższyło do 600 miejsc⁶¹).

Na zasadzie R. M. S. z dn. 29. XII. 1933 (Dz. U. 103/798) opłaca Spółka Akcyjna do Eksploatacji Państwowego Monopolu Zapałczanego w Polsce począwszy od dnia 1. I. 1934 scalony podatek przemysłowy od

R. M. S. z dn. 14. VI. 1933 (Dz. U. 53/403) zmienia niektóre przepisy R. M. S. z dn. 7. V. 1924, dotyczącego monopolu loterii. Według nowych przepisów ustala Minister Skarbu plan poszczególnych loteryj, urządzanych przez przedsiębiorstwo „Polska Państwowa Loteria Klasowa”, określając⁶²) ilość i cenę losów, ilość i wysokość wygranych, oraz sposób i terminy rozgrywania loteryj). Minister Skarbu ustala również wysokość dochodów Skarbu Państwa z poszczególnych loteryj oraz wysokość prowizji dla sprzedawców.)

W dziedzinie podatków pośrednich, obciążających wydatki, wymienić wypada najpierw ze względu na nieruchome źródło kapitałowe przepisy, dotyczące podatku od lokali. R. M. S. z dn. 7. VI. 1933 (Dz. U. 43/338) podaje przepisy wykonawcze do ustawy z dn. 18. III. 1933 o przejęciu przez władze sikar-

⁶⁰) Dotychczas 900, 600 i 300 zł.

⁶¹) Dotychczas 3000 wzgl. 575; ponadto zob., także poz. 351. — W sprawie wykonania konwencji o zwalczaniu przemysłnictwa towarów alkoholowych zob. poz. 471. — W sprawie ubezpieczenia pracowników Państwowego Monopolu Spirytusowego zob. poz. 396 art. 316; zob. także poz. 166.

⁶²) Szczegółowsze przepisy zob. poniżej w rozdziale dotyczącym podatku przemysłowego od obrotu.

⁶³) Według dotychczasowych przepisów plan loterii rozgrywał się w 5 klasach, w ciągu roku przeprowadzało się dwa plany.

⁶⁴) Pozatem zob. także poz. 473.

bowe wymiaru i poboru niektórych podatków, m. i. podatku od lokali. Z wpływów osiągniętych do końca 1933 r. na rzecz funduszków będą wypłacać władze skarbowe $1^{1/2}\%$ odnośnym miastom za dokonany wymiar, a $1^{1/2}\%$ zarachowywać na dochód Skarbu Państwa, z wpływów zaś na rzecz miast potrącać będą na dochód Skarbu Państwa $1^{1/2}\%$ za pobór podatku. Od 1. I. 1934 pełne 3% od całej sumy wpływów (łącznie z wpływami na rzecz miast) przypadać będzie Skarbowi Państwa.

Z pośród przepisów, dotyczących podatków spożywczych w ścisłym słownym znaczeniu, wyszczególnić należy R. P. R. z dn. 27. X. 1933 o państwowym podatku od uboju (Dz. U. 84/614). Państwowemu podatkowi od uboju podlega ubój bydła rogatego, cieląt i nierogaczyny. Do zapłaty podatku obowiązani są posiadacze danych zwierząt, poddawanych ubojowi. Nie podlega opodatkowaniu ubój zwierząt, przeznaczonych do spożycia we własnym gospodarstwie domowym. Podatek wynosi od sztuki bydła rogatego 3 zł, od cielęcia 50 gr, od sztuki nierogaczyny 1,50 zł. Podatek winien być wpłacony z reguły przed ubojem. W określonych przypadkach podatek podlega zwrotowi. Podatek pobierają gminy, o ile utrzymują rzeźnię, w innych gminach organa, pobierające opłaty za badanie zwierząt rzeźnych i mięsa. Na pokrycie kosztów, związanych z poborem podatku, władze samorządowe zatrzymują sobie 3% pobranego podatku. Według R. M. S. z dn. 30. X. 1933 (Dz. U. 88/684). nie uważa się za „własne gospodarstwo domowe” gospodarstwa koszar, szpitali, więzień, hoteli, jadłodajni, jak również własnych gospodarstw rzeźników, masarzy. Podatkowi nie podlega ubój zwierząt, przeznaczonych na eksport zagranicę, pod warunkiem udowodnienia tego eksportu; również nie podlega podatkowi ubój prosiąt, uieprzekraczających 30 kg żywej wagi. Pobór podatku odbywa się przy pomocy specjalnych znaczków wartościowych, według wzoru ustalonego przez Ministra Skarbu.

R. M. S. z dn. 15. VIII. 1933 (Dz. U. 66/497) wyznaczyło prowizoryczne kontyngenty cukru na czas od 1. X. 1933 do 30. IX. 1934,

Ustawa z dn. 29. III. 1933 (Dz. U. 29/254) ustanawia na rzecz Funduszu Drogowego dodatek drogowy do państwowego podatku od olejów mineralnych. Podatkowi podlegają oleje mineralne, które mogą być używane do napędu pojazdów mechanicznych. Dodatek wynosi 12 gr od 1 kg. Rada Ministrów określa jakie oleje podlegają dodatkowi oraz władna jest obniżać wysokość dodatku, względnie zwalniać od tego dodatku. Dodatek drogowy pobierają właściwe władze skarbowe łącznie z podatkiem od olejów

mineralnych. Przewidziane są niektóre zwolnienia. — Przepisy wykonawcze zawiera R. M. K. i S. z dn. 12. V. 1933 (Dz. U. 52/397). — Na zasadzie R. R. M. z dn. 26. VI. 1933 (Dz. U. 48/380) dodatkowi drogowemu podlegają produkty, otrzymane z gazu ziemnego i oleju ziemnego (ropy naftowej) o ciężarze własnym do 0,810 przy -15°C — w wysokości 12 gr od 1 kg, oraz produkty oleju ziemnego (ropy naftowej) o ciężarze własnym od 0,865 do 0,880 przy 15°C — w wysokości 4 gr od 1 kg.⁶⁵⁾

Opłaty w wysokości 1 %, ustanowione na rzecz Funduszu Pracy ustawą z dn. 16. III. 1933 (Dz. U. 22/163), od zarobków, uposażeń i wynagrodzeń za najemną pracę, a obciążające pracodawcę, uważać należy, o ile pracodawca nie występuje w danym przypadku jako przedsiębiorca, za podatek pośredni. Opłaty obciążają mianowicie wydatki na służbę domową⁶⁶⁾.

W dziedzinie ceł czyli opodatkowania obrotu towarowego najważniejszym aktem prawnym jest R. P. R. z dn. 27. X. 1933 o prawie celnym (Dz. U. 84/610). Na uwagę zasługują tu następujące postanowienia zasadnicze. Część I. Ustrój celny. Terytorjum Państwa Polskiego i terytorjum Wolnego Miasta Gdańska stanowią polski obszar celny. Na polskim obszarze celnym mogą być ustanawiane wolne obszary celne. Towary zagraniczne, przywożone do wolnego obszaru celnego a przeznaczone do przechowywania, przeróbki lub obróbki na tym obszarze nie podlegają należnościom celnym. Uprawianie handlu i przemysłu na wolnym obszarze może być poddane ograniczeniom. Wolny obszar celny pozostaje pod kontrolą celną. Naczelný zarząd ceł na całym obszarze celnym sprawuje Minister Skarbu. Organami Ministra Skarbu w zakresie zarządu ceł są: okręgowe władze celne II instancji, urzędy celne, jako miejscowe władze I instancji, oraz Straż Graniczna, jako organ powołany do ochrony granicy celnej. Minister Skarbu powołuje Radę Towaroznawczą jako organ doradczy w sprawach stosowania taryfy celnej.

Część II. Cła — towary. Od towarów przywożonych z zagranicy i wywożonych zagranicę pobiera się cła przywozowe i wywozowe. Od towarów przewozowych przez polski obszar celny nie pobiera się cel. Jeżeli gospodarcze położenie kraju tego wymaga. Rada Ministrów może wprowadzać zmiany w przywozowej taryfie

⁶⁵⁾ W sprawie zwolnień od eksportu produktów naftowych oraz uiszczenia opłat za zwolnienie zob. poz. 318; pozatem zob, także poz. 361 (§ 5).

⁶⁶⁾ Przepisy wykonawcze poz. 176 (§ 4). — Świadczenia w naturze są włączone do podstawy wymiaru (zob. poz. 326); ryczałtowe opłaty zob. po/.. 373.

celnej. Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrami: Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych ustala i zmienia cła wywozowe. Rada Ministrów może nakładać cła odwetowe na towary, pochodzące z krajów, w których polskie towary i środki przewożowe traktowane są gorzej, aniżeli towary i środki przewożowe pochodzące z innych krajów. Rada Ministrów może również nakładać cła dodatkowe na zagraniczne towary, pochodzące z państw o zdeprecjonowanej walucie oraz z państw, które stosowaniem w jakiejkolwiek formie dopłat przy wywozie lub innymi sposobami podtrzymują konkurencję gospodarczo szkodliwą dla wytwórczości krajowej. Od towarów przywożonych i wywożonych mogą być pobierane celne opłaty manipulacyjne⁶⁷⁾. Niezależnie od tychże opłat może być pobierana w związku ze zgłoszeniem do odprawy celnej towarów, podlegających cłu, dodatkowa celna opłata manipulacyjna (akcydencja)⁶⁸⁾. Cło pobiera się w biletach Banku Polskiego i polskich monetach zdawkowych. Minister Skarbu może zarządzać pobieranie ceł w zlocie lub w pieniądzach zagranicznych, jak również ustanawiać dopłatę (agio) przy uiszczaniu cła w biletach bankowych i monetach zdawkowych. Towary celne stanowią zabezpieczenie ciężających na nich należności celnych bez względu na prawa osób trzecich i z pierwszeństwem przed wszystkimi innymi obciążeniami i przywilejami.

Część III. Zwolnienie od cła i ulgi celne. Rozporządzenie wyłącza szczególnie przypadki zwolnienia od ⁹⁾ oraz przypadki, w jakich władze celne mogą zwalniać od cła⁷⁰⁾. Minister Skarbu może przyznawać zwolnienia od należności celnych w przypadkach nieprzewidzianych, jeżeli za zwolnieniem będą przemawiać szczególne

⁶⁷⁾ Od towarów podlegających cłu nie ponad 10% cła.

⁶⁸⁾ Nie ponad 5% cła.

⁶⁹⁾ M. i. zwolnione od cła są rzeczy potrzebne przy rokowaniach, rozprawach i dochodzeniach władz publicznych lub stanowiące przedmiot postępowania tych władz, następnie sprzęt służący dla potrzeb uzbrojenia i wyekwipowania armij, niewyrabiany w kraju lub wyrabiany w niedostatecznej ilości, sprowadzany z zagranicy bezpośrednio przez władze wojskowe, oraz towary będące przedmiotem monopoli państwowych wykonywanych przez Państwo, sprowadzane przez zarządy monopolów.

⁷⁰⁾ M. i. przedmioty używane, które podróżni wiozą ze sobą do osobistego użytku, przedmioty monopolów państwowych w ilości określonej, mienie państwowe lub prywatne zwracane do kraju na zasadzie repatriacji lub rewindykacji, wyprawy ślubne, przedmioty używane pochodzące z puścizny po osobie zmarłej zagranicą i t. d.

względy. Ogółem suma tych zwolnień nie może przekraczać 100.000 zł rocznie. Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrami: Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych może przyznawać zniżki celne lub zwolnienie od cła dla określonych artykułów, jak również częściowy lub całkowity zwrot cła uiszczanego za zagraniczne surowce, półfabrykaty lub materiały pomocnicze, użyte przy wyrobie towarów wywożonych z kraju, lub za użyte przy ich wytwarzaniu narzędzia i maszyny zagraniczne.

Część IV. Ruch osobowy i towarowy przez granicę celną. Przewidziane są ułatwienia w ruchu osobowym oraz ograniczenia obrotu towarowego. Rada Ministrów może, jeżeli tego wymaga położenie gospodarcze kraju, wprowadzać czasowe ograniczenia przywozu, wywozu i przewozu towarów z jednoczesnem upoważnieniem Ministra Przemysłu i Handlu do zezwolenia, na warunkach przez niego ustalonych, na przywóz, wywóz i przewóz tych towarów. Magazyny celne mogą być prowadzone przez zarząd celny oraz przez urzędy państwowe, samorządy i przedsiębiorstwa. Za przechowywanie towarów i wykonywanie robót fizycznych, związanych z odprawą celną, przysługuje prawo pobierania opłat. Taryfę opłat ustala wzgl. zatwierdza Minister Skarbu⁷¹). Odnośnie opłat statystycznych miarodajne są odrębne przepisy.

Część V. Postępowanie celne. Rozdział I zawiera przepisy ogólne, dotyczące w szczególności deklaracji nadawcy, zgłoszenia towarów do odprawy celnej, osób uprawnionych do złożenia zgłoszenia celnego, agentów celnych, rewizji towarów oraz wymiaru należności celnych i innych. Za czynności wykonywane przez funkcjonariuszów celnych poza miejscem urzędowym lub poza czasem urzędowym oraz za konwojowanie i strzeżenie towarów mogą być pobierane osobne opłaty. Rodzaj czynności oraz wysokość opłat ustala Minister Skarbu. — Rozdział II. zawiera przepisy dla poszczególnych rodzajów odpraw celnych, mianowicie odprawy ostatecznej, warunkowej (n. p. w obrocie uszlachetniającym czynnym i biernym oraz obrocie reparacyjnym czynnym i biernym), przekazowej, złożenia towarów na skład (publiczny wzgl. prywatny), wreszcie powrotnego przywozu i wywozu poza obrotem warunkowym. — Rozdział III. zawiera osobne przepisy dla poszczególnych rodzajów przewozu towarów przez granicę celną (drogami kołowymi, kolejami żelaznymi, pocztą, granicznymi śródlądowymi dro-

⁷¹) Dla magazynów, prowadzonych przez urzędy państwowe oraz państwowe przedsiębiorstwa przewozowe, taryfę opłat ustala właściwy minister w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

garni wodnemi, drogą morską, drogami powietrznymi). Szczegółowe przepisy wydaje Minister Skarbu. Rozdział IV. zawiera osobne przepisy dla pasa granicznego.

Część VI. Uiszczenie należności celnych. Rozporządzenie przewiduje termin 14 dni dla uiszczenia należności celnych. Władzom, urządowi i przedsiębiorstwom państwowym może Minister Skarbu odraczać należności celne. Należności celne mogą być kredytowane (kredyt celny). Minister Skarbu ustala warunki, na których kredyt celny może być przyznany, sposób zabezpieczenia kredytowanych należności celnych, wysokość odsetek i tok postępowania. Roszczeniu Skarbu Państwa oraz stron z tytułu należności celnych ulegają przedawnieniu z upływem jednego roku. Przepis ten nie ma zastosowania w przypadkach odroczenia lub kredytowania.

Część VII. Sprzedaż towarów. Sprzedaż towarów w przypadkach przewidzianych w prawie celneni odbywa się przez publiczny przetarg. Przetarg przeprowadza urząd celny.

Część VIII. Środki prawne. Orzekanie w sprawach stosowania taryfy celnej i przepisów celnych należy wyłącznie do władz celnych. Dochodzenie roszczeń w tych sprawach zwykłą drogą sądową nie jest dopuszczalne.

Część IX. Przepisy końcowe. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie roku po dniu ogłoszenia (t. j. 29. X. 1934 r.). Jednocześnie tracą moc obowiązującą R. M. S oraz P. i H. z dn. 11. VI. 1920 o taryfie celnej, ustawa z dn. 31. VII. 1924 w przedmiocie uregulowania stosunków celnych, jak również inne przepisy, dotyczące spraw, unormowanych nowem rozporządzeniem.

R. M. S. z dn. 10. X. 1933 (Dz. U. 79/566) zmienia częściowo przepisy RMS z dn. 11. VI. 1920 o taryfie celnej, dotyczące opłaty manipulacyjnej i akcydencji. Opłata manipulacyjna wynosi od towarów, podlegających cłu przywozowemu i wywozowemu 10% cła, od towarów wolnych od cła przywozowego 2, 30 i 60 gr od 100 kg~ W obrocie (czynnym i biernym) uszlachetniającym i reparacyjnym opłaty wynoszą 2 gr od 100 kg. Wolne od opłaty są m. i. towary przewożone tranzytem, towary nie podlegające cłu wywozowemu, towary wolne lub też zwolnione od cła, przywożone drogą morską przez porty polskiego obszaru celnego. Akcydencję pobiera się, niezależnie od cła i opłaty manipulacyjnej, od przesyłek zadeklarowanych na piśmie w sposób niezupełny lub też niezadeklarowanych we właściwym terminie. Akcydencja wynosi 5% cła, względnie przy towarach wolnych od cła 0,5% wartości towaru. Minister Skarbu ustala w jakich przypadkach pobiera się akcydencję przy odprawie towarów na podstawie ustnego zgłoszenia. Oprócz

wymienionych powyżej opłat może być pobierana osobna opłata od zaświadczeń, wydawanych na prawo przywozu lub wywozu towarów, zakazanych do przywozu lub wywozu (w wys. 0,1 do 1% wartości krajowej towaru). Od opłaty tej zwolnione są zakłady naukowe oraz państwowe urzędy i instytucje. Rozporządzenie weszło w życie z dn. 11. X. 1933. Również w dn. 11. X. 1933 weszło w życie obszerne RMS. z dn. 4. X. 1933 o postępowaniu celnem. (Dz. U. 77/552), wydane na podstawie RMS. z dn. 11. VI. 1920 o taryfie celnej"). RPR. z dn. 9. X. 1933 (Dz. U. 78/554) zmieniał niektóre postanowienia ustawy z dn. 31. VII. 1924 w przedmiocie uregulowania stosunków celnych. — RMS. z dn. 1. VI. 1933 (Dz. U. 44341) zawiera szczegółowe przepisy w sprawie ulg i ograniczeń na terenie wolnego obszaru celnego w Gdyni.

Taryfa celna uległa licznym zmianom na skutek RPR. z dn. 28. X. 1933 (Dz. U. 85/657). Znacznie podwyższone zostało m. i. cło na kawę, herbatę, kakao i masło⁷³⁾. W sprawie zakazu przywozu niektórych towarów wydane zostało RRM. z dn. 11. X. 1933 (Dz. U. 79/561). Rozporządzenie podaje w trzech obszernych załącznikach, obejmujących po kilkaset pozycji, wykazy towarów zabronionych bezterminowo, towarów zabronionych do 30. IV. 1934 oraz wykaz towarów, pochodzących lub przychodzących z Rzeszy Niemieckiej, których przywóz do obszaru celnego Rzeczypospolitej Polskiej jest zabroniony⁷⁴⁾. — RMS. z dn. 11. X. 1933 (Dz. U. 78/558) ustanowiło cło maksymalne wyższe o 200% od stawek celnych, stosowanych wedle taryfy z dn. 23. VIII. 1932 w brzmieniu każdocześnie obowiązującym. Maksymalne stawki celne na towary wolne od cła są specjalnie wyznaczone (garbarskie, węgiel, skóry futrzane, kauczuk, metale). — W sprawie ulg celnych⁷⁵⁾, jak również w sprawie zwrotu cła⁷⁶⁾ ogłoszono liczne rozporządzenia. — Szereg przepisów ogłoszono również w sprawie ceł wywozowych. R. M. S., P. i H. oraz R. i R. R. z dn. 30. VI. 1933 (Dz. U. 46/367) uzupełnia taryfę celną wywozową, zarządzając pobór cła

⁷²⁾ Ogłoszone poprzednio poz. 417 i 427 zostały uchylone.

⁷³⁾ 370, 970, 90, 250 zł, poprzednio 250, 750, 44, 150 zł (za 100 kg); poza tem zob. poz. 219 i 339.

⁷⁴⁾ Zob. także poz. 331 i 670. — W sprawie przemiatu żyta zob. poz. 505.

⁷⁵⁾ Zob. poz. 260, 306, 307, 363, 368, 399, 401, 472, 498, 530, 555, 556, 557, 683, 693, 741, 763.

⁷⁶⁾ Zob. poz. 406 i 564 (zboże, produkty przemiatu i sód), 446) (mięso), 445 (przetwory mięsne), 365 i 419 (bekony i szynki), 417 (wyroby włókiennicze), 460 (obrabiaarki), 563 (maszyny włókiennicze, wytwory hutnicze, wyroby metalowe).

wywozowego od określonych towarów włókienniczych, mianowicie «dzieży; wywóz, dokonywany za zaświadczeniami Państwowego Instytutu Eksportowego, zwolniony jest od cła⁷⁷⁾ »).

W dziedzinie opodatkowania obrotu prawnego wydano liczne postanowienia zarówno o charakterze zasadniczym, jak i ulgowym. RPR. z dn. 27. X. 1933 (Dz. U. 82/599 i 601), zawierające przepisy wprowadzające kodeksy zobowiązań i handlowy z tej samej daty, ustanawiają w rozdziałach VII. wzgl. IX. szereg zmian w ustawie z dn. 1. VII. 1926 o opłatach stemplowych. Kilkanaście zmian w ustawie stemplowej przeprowadza także art. 148 RPR. z dn. 27. X. 1933 p. t. Prawo o notariacie (Dz. U. 84/609). — RPR. z dn. 27. X. 1933 (Dz. U. 85/642) upoważnia Ministra Skarbu do obniżenia do 0,2% stawki opłaty stemplowej od sprzedaży nieruchomości drogą licytacji przymusowej lub od orzeczenia sądowego, na mocy którego w toku postępowania egzekucyjnego nieruchomości przechodzi na własność wierzyciela, jeżeli nabywcą jest instytucja kredytu długoterminowego lub inne przedsiębiorstwo bankowe lub zakład ubezpieczeń, które mają prawo zabezpieczone hipotecznie na danej nieruchomości. Przepisy wykonawcze podaje RMS. z dn. 15. XI. 1933 (Dz. U. 98/754). — RMS. z dn. 15. XI. 1933 (Dz. U. 98/755) obniża na przeciąg lat 1934 i 1935 opłatę stemplową od obrotu papierów wartościowych z 0,2% do 0,1%. — RMS. z dn. 2. XII. 1933 (Dz. U. 103/1797) podaje liczne zmiany w przepisach wykonawczych, zawartych w RMS. z dn. 10. X. 1932, do ustawy o opłatach stemplowych. — W związku z ORz. z dn. 10. VI. 1933 (Dz. U. 53 408) ogłoszony został Układ między Rzeczypospolitą Polską a Wolnem Miastem Gdańskiem celem uchylenia dwukrotnego opodatkowania w zakresie opłat stemplowych od weksli (podatku wekslowego) (Dz. U. 53/409), podpisany w Gdańsku dn. 29. V. 1929 r. Układ postanawia, że przy wekslach, wystawionych na obszarze jednej ze stron, zalicza się uiszczoną na obszarze tej Strony opłatę stemplową od weksli (podatek wekslowy) na poczet opłaty stemplowej od weksli (podatku wekslowego), należnej na obszarze drugiej Strony. Postanowienie powyższe ma za-

⁷⁷⁾ Pozatarn zob. poz. 256, 366, 515 (mięso, bekony itd), 565 i 732.

⁷⁸⁾ W sprawie traktatów i konwencji handlowych zob. poz. 193, 384/5 (Stany Zjednoczone), 469, 550, 627; w sprawie konwencji, dotyczącej statystyk gospodarczych zob. poz. 244 i 453; w sprawie konwencji o zwalczaniu przemysłnictwa towarów alkoholowych, zob. poz. 471; pozatarn zob. poz. 323 i 567. — W sprawie dozoru nad przywozem z Gdańska zob. poz. 717. — W sprawie umundurowania Straży Granicznej zob. poz. 547.

stosowanie także do weksli, wystawionych poza obszarem obu Stron, o ile *od* tych weksli na obszarze jednej Strony uiszczono opłatę stemplową od weksli (podatek wekslowy).)

RPR z dn. 27. X. 1933 (Dz. U. 84/612) wprowadza niezależnie od 10% dodatku, pobieranego na mocy ustawy z dn. 12. II. 1931, dodatek w wys. 10% do państwowego podatku przemysłowego od obrotu, przypadającego od obrotów, osiąganych przez przedsiębiorstwa przemysłowe od I do V kategorii świadectw przemysłowych. Dodatek ten nie będzie pobierany do dodatków samorządowych ani też do 10% dodatku, wprowadzonego ustawą z dn. 12. II. 1931. Dodatek pobierany będzie od należności z tytułu podatku od obrotu, przypadającego od obrotów, osiągniętych od 1. X. 1933 do 30. IX. 1934. Rada Ministrów może rozciągnąć pobór podatku do dalszych kolei należności z tytułu państwowego podatku przemysłowego.

W sprawie poboru scalonego podatku przemysłowego od zapalek wydane zostało R. M. S. z dn. 29. XII. 1933 (Dz. U. 103/798), Scalony podatek, obejmujący wszystkie fazy obrotu zapalnikami w handlu, wynosi 25 zł od jednego miliona zapalek. Do scalonego podatku dolicza się 10% dodatek w myśl ustawy z dn. 12. II. 1931 oraz dodatek komunalny w wys. 1/4 scalonego podatku. Scalony podatek od zapalek wpłacać będzie Spółka Akcyjna do Eksploatacji Państwowego Monopoli Zapalczanego w Polsce. Spółka uprawniona jest do obliczania scalonego podatku od ceny sprzedażnej zapalek, z tem, że nie może to powodować wyższej ceny zapalek przy sprzedaży detalicznej.

Ustawa z dn. 24. III. 1933 o nadzwyczajnej daninie majątkowej (Dz. U. 29/248) przewiduje pobranie tejże w okresie czasu 5 lat od 1933 do 1937 r. włącznie wzamian za umorzone części podatku majątkowego. M. i. uiszczają ją także płatnicy państwowego podatku przemysłowego w sumie ogólnej 10,5 milionów zł rocznie. Ustawa przewiduje zwolnienia podmiotowe i przedmiotowe. Wśród ostatnich zasługuje tutaj na uwagę zwolnienie przedsię-

⁷⁹⁾ Zwolnienia w zakresie opłat stemplowych przewidują przepisy prawne, wydane w sprawie pomocy dla instytucji kredytowych i Banku Akceptacyjnego (poz. 211 i 418), nabycia przez Skarb Państwa obszarów, wyłączonych z Ordynacji Zamoyskiej (poz. 482), popierania elektryfikacji (poz. 633) oraz orderu Virtuti Militari (poz. 285 art. 14); pozatem porówn. także poz. 423 (art. 8 załącznika). — W sprawie sprzedaży znaczków stemplowych przez pocztę zob. poz. 473. — Totalizatora dotyczy poz. 374 (minimum zasadniczej stawki obniżone z 10 do 5 zł).

biorstw handlowych i przemysłowych, zajęć przemysłowych oraz samodzielnych wolnych zajęć zawodowych, których obrót, ustalony dla wymiaru podatku przemysłowego, nie przekracza 20.000 zł; przy zryczałtowanym podatku przeciętny obrót wolny od opodatkowania wynosi 27.000 zł. Podatek roczny wynosi przy obrocie do 50.000 zł — 0,4 od tysiąca od obrotu, przy obrocie' ponad 50.000 zł — 0,6 od tysiąca od obrotu. Za obrót w rozumieniu ustawy uważa się obrót, przyjęty za podstawę wymiaru podatku przemysłowego od obrotu. Dla płatników podatku zryczałtowanego podstawą obliczania daniny jest przeciętny obrót, przyjęty w tarify zryczałtowanego państwowego podatku przemysłowego. Przy scalonym podatku za podstawę obliczania daniny przyjmuje się jedynie pierwszą fazę obrotu. W razie nieosiągnięcia przewidzianej sumy kontyngentowej danina będzie dla każdego płatnika o odpowiedni procent podwyższona. Danina wolna jest od 10% dodatku, pobieranego w myśl ustawy z dn. 12. II. 1931, jak również od dodatków samorządowych.⁸⁰⁾ — Przepisy wykonawcze podaje R. M. S. z dn. 13. VII. 1933 (Dz. U. 53/402).

W dziedzinie podatków bezpośrednich zasługuje na uwagę Umowa między Rzeczypospolitą Polską a Republiką Austriacką o zapobieżeniu podwójnemu opodatkowaniu w dziedzinie podatków bezpośrednich oraz o pomocy prawnej w sprawach danin, podpisana w Wiedniu dnia 22. IV. 1932 r., ogłoszona dnia 22. XI. 1933 (Dz. U. 91/704). Przedmiotem umowy są bezpośrednie podatki, obecne i przyszłe, od przychodu, dochodu, majątku lub od przemysłu (zajęcia) oraz wszelkiego rodzaju dodatki do tych podatków. Przychód i dochód z majątku nieruchomego łącznie z przychodem (dochodem) z dzierżawionego gospodarstwa rolnego i leśnego podlegają podatkowi bezpośredniemu wyłącznie w tem Państwie, w którem znajduje się ten majątek. Przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe (także bankowe, ubezpieczeniowe i komunikacyjne) podlegają podatkowi bezpośredniemu wyłącznie w tem Państwie, w którem znajduje się zakład, służący do wykonywania przedsiębiorstwa. O ile zakłady znajdują się na obszarze obu Państw, wówczas podatki bezpośrednie pobiera się w każdym Państwie jedynie w miarę działalności znajdującego się w tem Państwie zakładu. Ministrowie Skarbu obu Państw mogą porozumieć

⁸⁰⁾ W sprawie spłaty zaległości m. i. podatku przemysłowego złotem i 4^{1/2}% listaini zastawnymi Państwowego Banku Rolnego Serji I-ej (według wartości nominalnej) zob. poz. 198; pozatem w sprawie ulg w spłacie zaległości podatkowych zob. także poz. 731.

się co do odpowiedniego podziału przychodu i dochodu takich przedsiębiorstw. Prawo opodatkowania skupu zawodowego, wykonywanego bez utrzymywania zakładu handlowego, zostało obustronnie zastrzeżone. Przedsiębiorstwa komunikacji lotniczej podlegają opodatkowaniu wyłącznie w tem Państwie, w którym znajduje się ich faktyczne kierownictwo. Zajęcia zawodowe podlegają podatkowi bezpośredniemu wyłącznie na obszarze tego Państwa, w którym działalność jest wykonywana ze stałego ośrodka. O ile stale ośrodki znajdują się na obszarze obu Państw, mają odpowiednie zastosowanie postanowienia, dotyczące przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych. Uposażenia służbowe podlegają podatkowi bezpośredniemu tylko w tem Państwie, w którym działalność, podlegająca wynagrodzeniu, jest wykonywana. O ile działalność ta wykonywana jest na obszarze obu Państw lub i na innych obszarach, wówczas opodatkowanie następuje według miejsca zamieszkania osoby uprawnionej do pobierania uposażenia. Zaopatrzenia emerytalne, ubezpieczeniowe i t. p. podlegają opodatkowaniu wyłącznie w tem Państwie, w którym ma miejsce zamieszkania osoba uprawniona do pobierania tych zaopatrzeń. Specjalny podatek od tantjem pobiera tylko to Państwo, na którego obszarze znajduje się faktyczne kierownictwo spółki akcyjnej lub) innego zrzeszenia. Podatek od kapitałów lub rent z przychodów z lokaty kapitałów ruchomych pobiera jedynie to Państwo, na którego obszarze dłużnik ma miejsce zamieszkania albo na którego obszarze znajduje się miejsce faktycznego kierownictwa osoby prawnej, o ile dłużnikiem jest osoba prawna.

W przypadkach, gdy nie mają zastosowania poprzednie postanowienia, obywatele polscy i austriaccy podlegają podatkowi bezpośredniemu tylko w tem Państwie, w którym mają zamieszkanie, wzgl. w braku zamieszkania — pobyt. O ile miejsce zamieszkania znajduje się w obu Państwach, wówczas podatnik podlega opodatkowaniu w każdym z tych Państw tylko od tej części podstawy opodatkowania, która odpowiada stosunkowi trwania pobytu w okresie miarodajnym dla wymiaru podatku, przyczem pobyt poza obszarem obu umawiających się Państw, należy uważać za pobyt w tem Państwie, którego przynależność posiada podatnik. Opodatkowanie spadków wakujących następuje według przynależności państwowej spadkodawcy. Za miejsce zamieszkania uważa się to miejsce, gdzie podatnik ma mieszkanie wśród okoliczności, uzasadniających domniemanie, że ma on zamiar utrzymania tego mieszkania.

Przy wymiarze stałego podatku majątkowego mają odpowiednie zastosowanie zasady ustalone co do podatku dochodowego. Umowa przewiduje również wzajemną pomoc prawną w odniesieniu także do innych podatków z wyłączeniem ceł i podatków spożywczych; podatku od obrotu i podatku od zbytku nie uważa się za podatek spożywczy.

Protokół końcowy zastrzega, że o ile w Rzeczypospolitej Polskiej w miejsce obecnego podatku przemysłowego od obrotu wejdzie w życie podatek od obrotu oparty na zasadach jednorazowego poboru podatku za późniejsze fazy obrotów oraz podatku wyrównawczego przy wwozie towarów, to ten podatek od obrotu nie będzie podpadał pod postanowienia umowy.

R. P. R. z dn. 27. X .1933 o popieraniu elektryfikacji (Dz. U. 85/633) przewiduje dla uprawnionych zwolnienie na 10 lat⁸¹⁾ od wszelkich podatków bezpośrednich państwowych i samorządowych oraz dodatków samorządowych do bezpośrednich podatków państwowych, z wyjątkiem dodatków samorządowych do podatku gruntowego, za objekty, stanowiące przedmiot uprawnienia rządowego⁸²⁾.

W sprawie przejęcia przez władze skarbowe wymiaru i poboru podatku od nieruchomości miejskich i niektórych wiejskich miarodajne są przepisy R. M. S. z dn. 7. VI. 1933 (Dz. U. 43/338). Z wpływów podatku osiągniętych po koniec marca 1934 r. wypłacać będą władze skarbowe odnośnym związkom komunalnym 2 % wynagrodzenia za dokonany wymiar; z wpływów zaś dodatków komunalnych do tego podatku władze skarbowe potrącać będą na rzecz Skarbu Państwa 1 % wynagrodzenia za pobór tych dodatków. Od dn. 1. IV. 1934 Skarbowi Państwa przypadać będzie pełne 2 % odszkodowania za wymiar i pobór dodatków komunalnych do państwowego podatku od nieruchomości).

Wymieniona już powyżej ustawa z dn. 24. III. 1933 o nadzwyczajnej daninie majątkowej (Dz. U. 29/248) przewiduje pobór jej od 1933 do 1937 r. włącznie w zaniian za umorzone części podatku majątkowego. M. i. płacą daninę płatnicy państwowego podatku od

⁸¹⁾ Wzgl. 15 lat na obszarze t. zw. trójkąta bezpieczeństwa (R. P. R. z dn. 22. III. 1928).

⁸²⁾ Wolne od wszelkich podatków są Pożyczka Narodowa i jej przychody (poz. 503), Bony Funduszu Inwestycyjnego i przychody ot! nich (poz. 636), pensja orderu Virtuti Militari (poz. 285 art. 7, 4); ponadto zob. także poz. 218 (§ 8), 396 (art. 287) i 668 (art. 1, 4). W sprawie, ulg w spłacie zaległości podatkowych zob. poz. 198, 265 (art. 1, 6), 516 (art. 24) i 731.

⁸³⁾ Pozatem w sprawie ulg w spłacie zaległości w podatku od nieruchomości zob. poz. 731. — W sprawie gminnego podatku wyrównawczego zob. poz. 613.

nieruchomości miejskich i niektórych wiejskich oraz właściciele nieruchomości miejskich i niektórych wiejskich na obszarze wojew. śląskiego — w wys. 3,5 milionów zł rocznie. Zwolnione są m. i. nieruchomości, których przychód nie przekracza 1000 zł rocznie. Danina wynosi corocznie przy sumie rocznego przychodu wzgl. wartości czynszowej ponad 1000 do 2000 zł — 0,4%, zaś przy przychodzie wzgl. wartości czynszowej ponad 2000 zł — 0,6%. W razie nieosiągnięcia przewidzianej sumy kontyngentowej podwyższa się każdemu płatnikowi daninę o odpowiedni procent. Danina wolna jest od 10% dodatku i dodatków samorządowych. — Przepisy wykonawcze podaje R. M. S. z dn. 13. VII. 1933 (Dz. U. 53/402); specjalne przepisy dla wojew. śląskiego zawiera R. M. S. z dn. 10. V. 1933 (Dz. U. 47/375).

R. P. R. z dn. 27. X. 1933 (Dz. U. 84/612) wprowadza niezależnie od 10% dodatku, pobieranego na mocy ustawy z dn. 12. II. 1931, dodatek w wys. 10% do państwowego podatku gruntowego z wyłączeniem podatku, przypadającego od gruntów, położonych na obszarze określonych województw i powiatów na kresach wschodnich, oraz z wyłączeniem podatku, przypadającego od płatników, opłacających podatek z zastosowaniem degresji. Dodatek nie będzie pobierany do dodatków samorządowych ani też do 10% dodatku, wprowadzonego ustawą z dn. 12. II. 1931. Dodatek pobierany będzie do należności, przypadających z tytułu II raty państwowego podatku gruntowego za rok 1933 i I raty tego podatku za rok 1934. Rada Ministrów może rozciągnąć pobór podatku do dalszych z kolei należności z tytułu państwowego podatku gruntowego.)

Wymieniona już poprzednio ustawa z dn. 24. III. 1933 o nadzwyczajnej daninie majątkowej (Dz. U. 29/248) przewiduje pobór jej od 1933 do 1937 r. włącznie wzamian za umorzone części podatku majątkowego. M. i. płacą daninę płatnicy państwowego podatku gruntowego, a w b. zab. pruskim płatnicy państwowego dodatku do podatku gruntowego — 10 milionów zł rocznie. Zwolnione są między innymi gospodarstwa osadników, na oznaczonych obszarach, gospodarstwa rolne o obszarze do 7 ha, a ponad ten obszar takie gospodarstwa, od których państwowy podatek gruntowy

⁸⁴⁾ W sprawie ulg w spłacie zaległości w podatku gruntowym zob. poz. 198 i 731; zob. także poz. 516 (a.rt. 24 załącznika). — W sprawie gminnego podatku wyrównawczego zob. poz. 613. — Zwolnienie od podatków, przewidziane w R. P. R. z dn. 27. X. 1933 o popieraniu elektryfikacji (Dz. U. 85/633), nie obejmuje dodatków samorządowych do podatku gruntowego.

(państwowy dodatek do podatku gruntowego) nie przekracza 25 zł rocznie, bez uwzględnienia regresji. Danina wynosi corocznie — zależnie od sumy płaconego państwowego podatku gruntowego {dodatku do podatku gruntowego) w kwocie do wzgl. ponad 60 zł rocznie (bez progresji i regresji) — 20 % wzgl. 40 % podatku gruntowego. W razie nieosiągnięcia przewidzianej sumy kontyngentowej podwyższa się każdemu płatnikowi daninę o odpowiedni procent. Danina wolna jest od 10% dodatku i dodatków samorządowych. — Przepisy wykonawcze podaje R. M. S. z dn. 13. VII. 1933 (Dz. U. 53/402); w sprawie obszarów, na których gospodarstwa osadników wojskowych są wolne od daniny, wydane zostało R. M. S. z dn. 9. V. 1933 (Dz. U. 53/401).

R. P. R. z dn. 27. X. 1933 (Dz. U. 84/612) ustanawia 10% dodatek do państwowego podatku przemysłowego od obrotów, osiąganych przez przedsiębiorstwa przemysłowe od I do V kategorii świadectw przemysłowych⁸⁵). — W sprawie opłat zryczałtowanych na Fundusz Pracy, obciążających pracodawców, wydane zostało R. M. O. S. z dn. 7. VI. 1933 (Dz. U. 46/373)⁸⁶).

Wolne od państwowego podatku dochodowego są na zasadzie R. P. R. z dn. 27. X. 1933 (Dz. U. 86/663—666)1 uposażenia, jak również wszelkiego rodzaju zasiłki i nagrody pieniężne funkcjonariuszów państwowych, wojska, sędziów i prokuratorów oraz oficerów i szeregowych Policji Państwowej i Straży Granicznej⁸⁷). — W sprawie opłat ryczałtowych na Fundusz Pracy, obciążających pracowników, pobierających uposażenie służbowe, bądź stałe wynagrodzenie za najemną pracę, wydane zostało R. M. O. S. z dn. 7. VI. 1933 (Dz. U. 46/373).⁸⁸)

⁸⁵) Szczegółowe przepisy zob. powyżej w rozdziale, dotyczącym podatku przemysłowego od obrotu.— W sprawie ulg w spłacie zaległości m. i. w podatku od świadectw przemysłowych zob. poz. 198 i 731. — W sprawie gminnego podatku wyrównawczego zob. poz. 613. — W sprawie specjalnych opłat od przerobu spirytusu i sprzedaży spirytusu i napojów alkoholowych zob. poz. 615 i 766.

⁸⁶) Świadczenia w Daturze są włączone do podstawy wymiaru (zob. poz. 326).

⁸⁷) Pensja orderu „Virtuti Militari” jest wolna od wszelkich podatków (poz. 285), w szczególności więc od podatku dochodowego.

⁸⁸) Świadczenia w naturze są włączone do podstawy wymiaru (zob. poz. 326).

R. M. S. z dn. 30. III. 1933 (Dz. U. 24/198) oraz z dn. 25. XI 1933 (Dz. U. 94/731), zarządzające ulgi w spłacie zaległości w podatku dochodowym, dotyczą głównie podatku od t. zw. dochodów fundowanych.⁸⁹⁾

Według ustawy z dn. 17. III. 1933 o zmianie ustawy z dn. 23. V. 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. 36/299) płać podatek wojskowy uznani za niezdolnych do służby wojskowej, uznani za zdolnych do służby w pospolitem ruszeniu, zwolnieni częściowo od służby wojskowej oraz zaliczeni do rezerwy z upływem tego roku kalendarzowego, w którym kończą 25 lat życia. Podatek wojskowy może być w całości lub w części przekazywany na rzecz gmin miejskich i wiejskich, a pobierany w obrębie obszarów dworskich w województwach poznańskim i pomorskim, oraz w górnośląskiej części województwa śląskiego na rzecz powiatowych związków komunalnych. Wysokość i sposób poboru podatku oraz jego podział między Państwo a gminy ustali rozporządzenie Rady Ministrów. — Jednolity tekst ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym ogłasza O. M. S. Woj. z dn. 12. VII 1933 (Dz. U. 60/455). Podatku wojskowego dotyczy art. 91.

Dziedziny podatków obciążających majątek, a w szczególności dziedziny podatku spadkowego dotyczy Układ między Rzeczpospolitą Polską a W. M. Gdańskiem celem uchylenia dwukrotnego opodatkowania w zakresie danin na wypadek śmierci, podpisany w Gdańsku dn. 29. V. 1929, ogłoszony O. Rz. z dn. 19. VI. 1933 (Dz. U. 53/410/411). Majątek nieruchomy łącznie z przynależnościami (majątek, zakładowy), jak również majątek służący do prowadzenia gospodarstw rolnych i leśnych, górnictwa lub przemysłu (majątek obrotowy), należący do obywatela jednej ze Stron, podlega daninom na wypadek śmierci tylko na rzecz tej Strony na obszarze której majątek zakładowy lub obrotowy się znajduje. Uprawnienia, do których stosują się przepisy dotyczące gruntów, prawa pobierania użytków z gruntów lub majątku obrotowego, jak również prawa zabezpieczone na gruntach lub na nich ciążące, traktuje się na równi z majątkiem zakładowym lub obrotowym. Inny majątek podlega zasadniczo daninom na wypadek śmierci na rzecz tej Strony, której obywatelem był spadkodawca w chwili swej śmierci; jeśli jednak spadkodawca posiadał w chwili

⁸⁹⁾ Zob. także poz. 516 (art. 24). — W sprawie sporządzania bilansów osób prawnych zob. poz. 623.

swej śmierci na obszarze drugiej strony miejsce zamieszkania⁹⁰⁾), to majątek spadkowy tam się znajdujący podlega daninom na przypadek śmierci na rzecz Strony, na której obszarze się znajduje; jeśli spadkodawca w chwili swej śmierci posiadał miejsce zamieszkania^{TM)} na obszarze obydwu Stron, to majątek spadkowy podlega daninom na przypadek śmierci na rzecz tej Strony, której obywatelem był spadkodawca. Długi, które obciążają oznaczony majątek zakładowy lub obrotowy albo są na nim zabezpieczone, potrąca się z tego majątku. Niepokryta przytem reszta długów, o ile spadkodawca odpowiadał za nie także osobiście, oraz innego rodzaju długi potrąca się z reszty majątku spadkowego tak nieruchomości jak ruchomego, a to wedle stosunku wartości części, znajdujących się na obszarze obu Stron.⁹¹⁾

W sprawie przejścia przez władze skarbowe wymiaru i poboru państwowego podatku od placów budowlanych wydane zostało R. M. S. z dn. 7. VI. 1933 (Dz. U. 43/338). Z wpływów osiągniętych po koniec grudnia 1933 na rzecz Funduszu Rozbudowy Miast, władze skarbowe potrącać będą 3% tytułem odszkodowania za wymiar i pobór, z czego 1^{1/2} % wypłacać będą odnośnym miastom za dokonany wymiar a 1%- zarachowywać na dochód Skarbu Państwa; z wpływów zaś na poczet dodatków komunalnych potrącać będą na rzecz Skarbu Państwa 1% za pobór tych dodatków. Począwszy od dn. 1. I. 1934 r. Skarbowi Państwa przypadać będzie pełne 3% od sumy wpływów na rzecz Funduszu Rozbudowy Miast oraz 2% od sumy wpływów na poczet dodatków komunalnych.

Ustawa z dn. 24. III. 1933 o nadzwyczajnej daninie majątkowej (Dz. U. 29/248) przewiduje pobór z ogólnej sumy podatku majątkowego, przypadającego do zapłaty w myśl ustawy z dn. 11. VIII. 1923, od płatników do 4 stopnia włącznie skali podatkowej — 100% podatku bez zwwyżki kontyngentowej, a od płatników ponad 4 stopień skali podatkowej od majątków I, II i III grupy kontyngentowej 100% podatku bez zwwyżki kontyngentowej⁹²⁾ oraz 2,8%, 2,6% wzgl. 2,6% od wartości majątku, ustalonej prawomocnie przy wymiarze podatku. Pozostałą kwotę przypisanego podatku mająt-

⁹⁰⁾ Stałego, nie tylko chwilowego.

⁹¹⁾ W sprawie ulg w spłacie zaległości w podatku spadkowego i od darowizn zob. poz. 198, 265 (art. 1, 6) i 731. — Ponadto zob. poz. 503 (art. 7).

⁹²⁾ Dla II grupy: 50% podatku wraz ze zwwyżką kontyngentową.

kowego umarza się. Wzamian za umorzony podatek majątkowy pobiera się w okresie czasu 5 lat od 1933 do 1937 r. włącznie nadzwyczajną daninę majątkową w wys. 24 milionów zł rocznie. Z sumy tej przypada na płatników państwowych podatków gruntowego, przemysłowego i od nieruchomości — 10, 10,5 wzgl. 3,5 milionów zł rocznie. Przewidziane są zwolnienia podmiotowe (Państwo i przedsiębiorstwa państwowe, związki komunalne oraz przymusowe związki prawa publicznego, Bank Polski i in.) oraz przedmiotowe (majątki, które służą bezpośrednio celom naukowym i t. d., nowowznoszone budynki)⁹³). — Przepisy wykonawcze podaje R. M. S. z dn. 13. VII. 1933 (Dz. U. 53/402)⁹⁴⁹⁵).

IV.

Kredyt publiczny.

Kurs urzędowy obligacyj 5 % państwowej renty ziemskiej został ustalony na rok 1934 w wys. 100 % ich nominalnej wartości R. M. R. i R. R. z dn. 23. XII. 1933 (Dz. U. 103/800). — Ustawa z dn. 28. III. 1933 o wynagrodzeniu za nieruchomości ziemskie, wypłacaniem na podstawie ustawy z dnia 28. XII. 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej, (Dz. U. 31/265) wprowadza w miejsce dotychczasowej 5% państwowej renty ziemskiej w złocie z 41-letnim okresem umorzenia obligacje 3% państwowej renty ziemskiej w złocie z 60-letnim okresem umorzenia. Obligacje są zabezpieczone całym majątkiem i dochodami Skarbu Państwa, a w tej liczbie należnościami Skarbu Państwa od nabywców gruntów, wykupionych na mocy danej ustawy. Minister Skarbu emitować je będzie w sumie, nie przekraczającej ogółem 300 milionów zł w złocie. Obligacje 3% państwowej renty ziemskiej mają wszelkie prawa papierów, posiadających bezpieczeństwo pupilarne, i będą przyjmowane na rękojmię i kaucje według kursu, ustalonego przez Mini-

⁹³) Dalsze przepisy zob. w rozdziałach, dotyczących podatku gruntowego, przemysłowego i od nieruchomości.

⁹⁴) Pozatem zob. poz. 375 (dotyczy obliczenia daniny w woj. śląskim) oraz poz. 360 i 401 (dotyczy zwolnień od daniny). — W sprawie ulg w spłacie zaległości w podatku majątkowym zob. poz. 198 i 731; porówn. także poz. 516 (art. 24 załącznika).

⁹⁵) Administracji skarbowej dotyczą poz. 387, 398, 437 (dotyczy zniesienia urzędów katastralnych), 465 i 756. — Ustawa z dn. 23. III. 1933 (Dz. Ust. 35/294) zastrzega radzie gminy uchwalanie danin komunalnych (art. 43, 1 o).

stra Skarbu dla poszczególnych seryj tych obligacji. Obligacje będą przyjmowane według wartości nominalnej na spłatę zaległości wszystkich bezpośrednich podatków państwowych oraz podatku od spadków i darowizn, których termin płatności upływał przed dniem 1. I. 1933 r., a w określonych przypadkach nawet, jeśli podatki płatne były po dniu 31. XII. 1932 r. — W sprawie emisji I-ej serji 3 % państwowej renty ziemskiej, wypuszczonej na sumę 50.000.000 zł w złocie, wydane zostało R. M. S. z dn. 30. V. 1933 (Dz. U. 43/337). Umorzenie obligacji nastąpi nie później niż w dn. 1. XII. 1992 r. Umorzenie odbywać się będzie corocznie drogą losowań lub skupu z wolnej ręki, poczynwszy od dn. 1. XII. 1933 według planu umorzenia załączonego do rozporządzenia. Z dniem wylosowania obligacji ustaje ich oprocentowanie.

R. P. R. z dn. 5. IX. 1933 (Dz. U. 67/1503) upoważniło Ministra Skarbu do wypuszczenia 6% pożyczki wewnętrznej w nominalnej wysokości 120.000.000 zł w złocie w obligacjach imiennych. Cena sprzedażna obligacji nie mogła być niższa, niż zł 90 za 100. Pożyczka podlega jednorazowemu wykupowi po upływie lat 10. Minister Skarbu może zarządzić przedterminowy, całkowity lub częściowy, wykup pożyczki po upływie lat 3. Odsetki płatne będą zdołu 2. I. i 1. VII. każdego roku. Kapitał i odsetki pożyczki zabezpiecza się całym ruchomym i nieruchomym majątkiem Państwa. Wypłata kapitału i odsetek nastąpi w złotych według równowartości złotego w złocie, ustalonej na zasadzie R. P. R. z dn. 5. XI. 1927. Obligacje pożyczki przyjmowane będą według ich wartości imiennej na spłatę podatku od spadków i darowizn. Obligacje pożyczki oraz przychody z nich zwolnione są od wszelkich podatków i danin państwowych oraz samorządowych. Obligacje i kupony pożyczki nie podlegają żadnemu zajęciu, nie wyłączając zajęcia z tytułu należności publiczno-prawnych. Obligacje pożyczki mają wszelkie prawa papierów pupilarnych. Rozporządzenie upoważnia Ministra Skarbu do pokrywania kosztów, związanych z emisją pożyczki, z wpływów uzyskanych z jej sprzedaży. Wszelkie inne warunki pożyczki ustala Minister Skarbu. — R.M.S. z dn. 7. IX. 1933 (Dz. U. 67/507) zarządziło otwarcie subskrypcji na pożyczkę z dniem 28. IX. 1933. Rozporządzenie nazywa pożyczkę w dalszym ciągu 6% Pożyczką Narodową. Cena sprzedażna obligacji ustala rozporządzenie na 96 zł za 100. Obligacje wypuszczone będą w odcinkach po 50, 100, 500 i 1000 zł. Pierwszy kupon płatny będzie 1. VII. 1934. ostatni, 2. I. 1944 r. Należność za subskrybowane obligacje rozkłada się na 6 równych rat. W ra-

zie wcześniejszej wpłaty przewidziana jest bonifikata w wys.^{1/2} % miesięcznie. Osoby fizyczne i prawne, posiadające należności od Skarbu Państwa, mają prawo żądania spłaty tych należności w obligacjach 6% Pożyczki Narodowej. — R. M. S. z dn. 2. X. 1933 (Dz. U. 75/545) umożliwia po wpłaceniu I raty rozłożenie pozostałej części należności na 10 równych rat miesięcznych. W danym razie nie przysługuje prawo do bonifikaty, zaś obligacje wydane będą po uiszczeniu całej należności bez pierwszego kuponu płatnego 1. VII. 1934 r. — R. P. R. dn. 27. X. 1933 (Dz. U., 84/611) upoważniło Ministra Skarbu do podwyższenia emisji 6% pożyczki wewnętrznej do nominalnej wysokości 350.000.000 zł w złocie.

Na podstawie ustawy z dn. 15. III. 1932 zarządziło R. M. S. z dn. 16. II. 1933 (Dz. U. 26/218) wypuszczenie obligacji 4% pożyczki konwersyjnej kolejowej na sumę złotych 19.330.681,18 w celu wymiany 4% nieumorzonych obligacji b. Tow. Drogi Żelaznej Fabryczno-Łódzkiej trzeciej emisji z r. 1901 z wyjątkiem obligacji wylosowanych przed 23. IX. 1916 r. Obligacje 4% pożyczki konwersyjnej kolejowej zabezpieczone są hipotecznie na majątku kolei Fabryczno-Łódzkiej, który skutkiem skupu kolei przeszedł na własność Skarbu Państwa Polskiego. Obligacje są na okaziciela; procenty płatne są 2. I. i 1. VII. każdego roku. Umorzenie obligacji następuje drogą skupu lub losowań półrocznych. Wypłata należności następować będzie w Polsce, w Holandji, w Niemczech i w Anglii w odpowiednich walutach. Wypłata należności wolna jest od wszelkich podatków polskich.)

R. P. R. z dn. 27. X. 1933 o Funduszu Inwestycyjnym (Dz. U. 85/636) upoważnia Ministra Skarbu do wypuszczania opiewających na okaziciela bezterminowych skryptów dłużnych Skarbu Państwa pod nazwą „Bony Funduszu Inwestycyjnego” i do przekazywania ich Funduszowi Inwestyjnemu tytułem zwrotnym lub bezzwrotnym. Bony mogą być wypuszczone serjami w sumie łącznej nieprzekraczającej 100 milionów zł. Bony będą umarzane w drodze periodycznych losowań, przyczem bon wylosowany będzie wykupiony za wielokrotność jego wartości imiennej. Bony będą przyjmowane w ich wartości imiennej na spłatę wszelkich należności Skarbu Państwa bez żadnych ograniczeń. Na żądanie posiadaczy bony będą wykupywane według ich wartości imiennej przez kasy urzędów skarbowych. Skarb Państwa odpo-

⁹⁶⁾ W sprawie uprawnień organów ustrojowych w gminach wiejskich i w miastach w zakresie zaciągania pożyczek zob. poz. 294 (art. 43, 1) i 44, 1)-

wiada za terminowość losowań i wykup wylosowanych bonów oraz za wykup ich na żądanie posiadaczy. Zabezpieczenie specjalne tych bonów stanowią majątek i dochody Funduszu Inwestycyjnego oraz cały majątek i dochody lasów państwowych z wyjątkiem lasów w okręgu Dyrekcji Lasów Państwowych w Bydgoszczy. Bony Funduszu Inwestycyjnego i przychody od nich wolne są od wszelkich podatków i danin państwowych i samorządowych. Bony mają wszelkie prawa papierów pupilarnych. — K. M. S. z dn. 10. XI. 1933, (Dz. U. 89/694) zarządziło wypuszczenie z dniem 1. XII. 1933 r. dziesięć serj bezterminowych, nieoprocentowanych Bonów Funduszu Inwestycyjnego w odcinkach po 25 zł wartości nominalnej. Każda serja obejmuje 40.000 sztuk bonów. Umarzanie bonów odbywa się w drodze losowania publicznego, przeprowadzanego co tydzień. Losowanie polega na wyciągnięciu siedmiu numerów z liczby numerów od 00001 do 40000, przyczem bony, opatrzone wyciągniętymi numerami, uznaje się za równocześnie wylosowane we wszystkich serjach. Wylosowane bony będą wykupywane przez kasy urzędów skarbowych po 100 zł za bon 25-złotowy.

Na podstawie ustawy z dn. 24. III. 1933 zarządziły R. M. S. z dn. i. IV., 30. VI., 7. X. i 15. XI. 1933 (Dz. U. 24./199, 47/376, 77/553 i 90/ 703) wypuszczenie biletów skarbowych serji I—IV z trzy- i sześciomiesięcznymi terminami płatności w odcinkach po 1000 i 10.000) do wysokości 75, 125, 50 wzgl. 50 milionów złotych. Oprocentowanie wynosi zależnie od terminu płatności 4¹./., wzgl. 6% w stosunku rocznym⁹⁸⁾; odsetki płatne zgóry przez potrącanie od wartości imiennej biletów.

R. P. R. z dn. 27. X. 1933 (Dz. U. 85/640) upoważnia Ministra Skarbu do wymiany⁹⁷⁾ posiadanych przez państwowe instytucje kredytowe papierów wartościowych w walutach obcych na papiery wartościowe, opiewające na złote. lub na specjalne zobowiązania (skrypty dłużne) Skarbu Państwa. Warunki wymiany lanych papierów wartościowych, tudzież sposoby i warunki spłaty skryptów dłużnych ustala Minister Skarbu. ')

⁹⁷⁾ W serji II także po 100 i 500 zł.

⁹⁸⁾ W serji IV przy sześciomiesięcznym terminie płatności: 5%.

⁹⁹⁾ W sprawie zobowiązania Skarbu Państwa wobec Państw. Banku Rolnego z tytułu przejęcia określonych wierzytelności na rach. Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej zoli. poz. 266 art. 3 (oprocentowanie nie wyższe jak 4.5%).

R. P. R. z dn. 23. IX. 1933 (Dz. U. 72/531) upoważnia przedsiębiorstwo „Polskie Koleje Państwowe” do zaciągnięcia długoterminowego (towarowego i gotówkowego) kredytu zagranicznego do ogólnej sumy 2.000.000 £ na cele elektryfikacji wężła kolejowego warszawskiego. Suma kredytu może ulec podwyższeniu w wyniku przyjęcia w umowie zasady cen ruchomych i obniżenia kursu funta; oprocentowanie nie będzie mogło przekroczyć $6\frac{5}{8}\%$, spłata ostatniej raty ma nastąpić nie wcześniej, jak po 8 latach.¹⁰⁰⁾

Na zasadzie ustawy z dn. 24. III. 1933 (Dz. U. 25/211) obejmuje Skarb Państwa porękę za 30% ogólnej sumy zobowiązań Banku Akceptacyjnego, ustalonych w bilansie likwidacyjnym tej instytucji, sporządzonym według stanu z dnia, w którym powzięta będzie uchwała o likwidacji. Ogólna odpowiedzialność Skarbu Państwa z tytułu tej poręki nie może jednak przekroczyć 75 milionów zł. — Na zasadzie R. P. R. z dn. 28. X. 1933 (Dz. U. 86/668) gwarantuje Skarb Państwa wypłatę wszystkich świadczeń Państwowego Zakładu Emerytalnego. — R. M. S. i Spr. z dn. 22. V. 1933 (Dz. U. 39/314) postanawia na podstawie ustawy z dn. 20. XII. 1932, że części wierzytelności Tow. Kredytowego Ziemińskiego w Warszawie, odpowiadające poręczonej przez Skarb Państwa części serji 8% listów zastawnych dolarowych z r. 1924, będą zahipotekowane, jako udzielone w tych poręczonych 8% listach zastawnych, z tem zastrzeżeniem, że dłużnik obowiązany będzie płacić tytułem odsetek jedynie $4\frac{1}{2}\%$, różnicę zaś oprocentowania w wys. $3\frac{1}{2}\%$ ponosić będzie samo Towarzystwo. — R. P. R. z dn. 23. IX. 1933 (Dz. U. 72/531) upoważnia Ministra Skarbu do udzielenia poręki państwowej za terminową spłatę należności z tytułu bezprocentowych skryptów dłużnych, wydanych przez przedsiębiorstwo „Polskie Koleje Państwowe” na sumę 2.000.000 funtów szterlingów w celu zabezpieczenia kredytu zagranicznego, przewidzianego w rozporządzeniu.¹⁰¹⁾

Dr. Roch. Knapowski (Poznań).

¹⁰⁰⁾ W sprawie zlikwidowania zobowiązań Rządu Polskiego wobec amerykańskiego koncernu Harrimana zob. poz. 618.

¹⁰¹⁾ Ustawa z dn. 23. III. 1933 o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego (Dz. U. 35/294) zastrzega radzie gminy podejmowanie uchwał w sprawie udzielania przez gminę poręki finansowej (art. 43, § 1); porówn. także art. 67, 2.

3. KRONIKA USTAWODAWCZA

(za czas od 1 stycznia do 31 marca).

Ustawy:

1. z du. 17. I. 1934 o ratyfikacji protokołu między Rzeczypospolitą Polską a Republiką Czeskosłowacką podpisanego w Warszawie 20. X. 1933 dotyczącego interpretacji artykułu XX Konwencji handlowej między Polską a Czechosłowacją z 23. IV. 1925 (Dz. Ust. Nr. 5, poz. 33).
- 2/6. z dn. 17. I. 1934 o dodatkowych kredytach (Dz. Ust. Nr. 11, poz. 85, 86, 87, 88, 89).
7. z dn. 3. III. 1934 o poborze rekruta w 1934 (Dz. Ust. Nr. 24, poz. 176).
8. z dn. 5. III. 1934 o zmianie ustawy z 24. III. 1933 o wypuszczeniu biletów skarbowych (Dz. Ust. Nr. 24, poz. 177).
9. z dn. 5. III. 1934 o zmianie ustawy z 25. II. 1932 o parcelacji (Dz. Ust. Nr. 24, poz. 178).
10. z dn. 5. III. 1934 o umorzeniu pożyczek na odbudowę budynków zniszczonych lub uszkodzonych przez powódź w 1927 (Dz. Ust. Nr. 25, poz. 181).
11. z dn. 5. III. 1934 o ratyfikacji międzynarodowej konwencji tele-komunikacyjnej z załącznikami, podpisanej w Madrycie w grudniu 1932 (Dz. Ust. Nr. 26, poz. 195).
12. z dn. 5. III. 1934 o ratyfikacji porozumienia między Polską a Norwegią o cleniu syropu i melasy (Dz. Ust. Nr. 26, poz. 196).
13. z dn. 5. III. 1934 o ratyfikacji protokołu między Polską a Szwecją dotyczącego stosunków handlowych (Dz. Ust. Nr. 26, poz. 197).
14. z dn. 5. III. 1934 o załatwianiu zatargów zbiorowych między właścicielami nieruchomości miejskich a dozorcami domowymi w woj. poznańskim (Dz. Ust. Nr. 26, poz. 198).
15. z dn. 9. III. 1934 o ustaleniu granic nieruchomości ziemskich przy przebudowie ustroju rolnego (Dz. Ust. Nr. 26, poz. 199).
16. z dn. 10. III. 1934 o zmianie ustawy z 9. III. 1932 o Funduszu Obrotowym Reformy Rolnej (Dz. Ust. Nr. 26, poz. 200).
17. z dn. 10. III. 1934 o zmianie ustawy z 6. VII. 1923 o dożywotniem uposażeniu Prez. R. P. (Dz. Ust. Nr. 201, 1934).
18. z dn. 10. III. 1934 o zniesieniu ustroju miejskiego w m. Szere-szowie pow. prużański, woj. poleskie (Dz. Ust. Nr. 26, poa. 202).

19. z dn. 10. III. 1934 o zmianie rozp. Pr. R. P. z dn. 15. VII. 1927 o izbach przemysłowo-handlowych (Dz. Ust. Nr. 26, poz. 203).
20. z dn. 5. III. 1934 o ratyfikacji porozumienia celnego między Polską a Z. S. R. R. z 18. IX. 1933 i 9. X. 1933 (Dz. Ust. Nr. 27, poz. 209).
- 21/22. z dn. 5. III. 1934 o ratyfikacjach: 1. konferencji między Polską a Z. S. R. R. o spławie malarjałów drzewnych na rzekach granicznych podpisanej w Warszawie i 2. jej protokołu dodatkowego, podpisanego w Moskwie 9. VII. 1933 (Dz. Ust. nr. 27, poz. 210 i 211).
23. z dn. 5. III. 1934 o ratyfikacji układu dodatkowego do traktatu handlowego z 30. XII. 1922 pomiędzy Polską a unją celną belgijsko-luksemburską podpisanego w Brukseli z 10. VI. 1933 (Dz. Ust. Nr. 27, poz. 212).
24. z dn. 5. III. 1934 o ratyfikacji konwencji berneńskiej o prawie autorskiem z 9. IX. 1886 i 13. XI 1908 (Berlin) i 2. VI. 1928 (Rzym) (Dz. Ust. Nr. 27, poz. 213).
- 25/26. z dn. 5. III. 1934 o ratyfikacjach: 1. porozumienia handlowego prowizorycznego między Polską a Czechosłowacją, podpisanego w Pradze 6. X. 1933 i 2. jego przedłużenia w formie not z 30. XI. i 13. XII. 1933 (Dz. Ust. Nr. 27, poz. 214 i 215).
27. z dn. 5. III. 1934 o ratyfikacji konwencji między Polską a Argentyną o odszkodowanie za wypadki przy pracy, podpisanej w Buenos-Aires 17. III. 1932 (Dz. Ust. Nr. 27, poz. 216).
28. 25. III. 1934 o ratyfikacji konwencji dotyczącej konfliktów ustaw w materji obywatelstwa oraz protokołu dotyczącego bezpieczeństwa, podpisanych w Hadze (Dz. Ust. Nr. 27, poz. 217).
29. z dn. 5. III. 1934 o ratyfikacji konwencji o sposobie opodatkowania obcokrajowych pojazdów mechanicznych podpisanej w Genewie 30. III. 1931 wraz z protokołem i załącznikiem (Dz. Ust. Nr. 27, poz. 218).
30. Skarbowa z dn. 13. III. 1934 na okres od 1. IV. 1934 do 31. III. 1935 (Dz. Ust. Nr. 27, poz. 219).
31. z dn. 13. III. 1934 o oddaleniu budowli, składów, zadrzewienia i robót ziemnych od linii kolejowych oraz o pasach ochronnych przeciwpożarowych i zasłonach odśnieżnych (Dz. Ust. Nr. 28, poz. 220).
32. z dn. 15. III. 1934 o upoważnieniu Prez. R. P. do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. Ust. Nr. 28, poz. 221).
33. z dn. 15. III. 1934 o dodatkowym kredycie na 1933/34 (Dz. Ust. Nr. 28, poz. 222).